

DIRVA

Nr. 55

Gegužė-May 10, 1963

Cleveland, Ohio

Su doleriu prieš komunizmą

KAI NEW YORK TIMES, REMDAMASIS SENATO UŽSIENIO REIKALŲ KOMISIJOS PIRMINKU IR POPIEŽIUM SIŪLO TAIKINGĄ KONKURENCIJĄ SU KOMUNIZMU, KOLUMNISTĖ HIGGINS IRODINĖJA, KAD DABARTINĖS WASHINGTONO ADMINISTRACIJOS PAŽIŪRA, JOG KOMUNIZMAS GIMSTA IŠ VARGO, NEATITINKA TIESAI. — KOMUNIZMAS PLEČIASI PRIEVARTA IR NAUJI NERAMUMAI KARIBŲ JŪROJE GALI TAI PAKARTOTINAI ĮRODYTI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Demokratų senatorius J. W. Fulbright, senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas, neseniai smarkiai puolė tuos, kurie nori "totaliai" nugalėti komunizmą. Girdi, totalinis laimėjimas I ir II D. kare iškėlė daugiau problemų, negu išsprendė ir tikrai nesukūrė tobulo pasaulio. Atominio karo laimėjimas tikrai atnešų daugiau blogio negu gėrio. Vietoje "totalinės pergalės" senatorius ragina Vakarų išnaudoti savo jėgą tam, kad įtikintų Kremlių, jog jo svajonė apie viešpatavimą pasaulyje yra neįvykdoma, kartu užtikrinant Maskvos vadus, kad "jie gali saugiai ir be jokios intervencijos gyventi taip, kaip jiems patinka -- under institutions of their choice."

Tokiai pažįstai pritardamas New York Times gegužės 6 d. numeryje taip išvedžioja:

-- "Totalinės pergalės" šalininkai įsivaizduoja, kad tos pergalės alternatyva esanti totalinė kapituliacija. Tai esą neteisinga. Beveik pusę šimtmečio gyvena-

me kartu su komunistų valdoma Rusija ir neesą jokių įrodymų, kad mes negalėsime talpdyti ir toliau. Sovietų Sąjungos galybė nėra neribota -- tokia pat ir mūsų.

Be to klaidinga manyti, kad komunizmas yra kažkas nekintamo ir baisaus, kaip kad buvo vakar ar yra šiandien. Paskutinėje enciklikoje popiežius Jonas pabrėžęs, kad politinių sąjūdžių originalūs idėjos gali likti nepakitusios, tačiau patys sąjūdžiai, veikdami evoliucijos, galį keistis ir net pagrįdinti.

Jei tokie vadai, kaip senatorius Fulbright ir Popiežius, tikį, kad ilgai nei Vakarų tradicijos ir idėjos įrodysiančios savo pranašumą, -- baigia New York Times: mes neturime bijoti ilgos konkurencijos taikoje. --

Kaip toji konkurencinė "taika" atrodo praktikoje? Dabartinė Washingtono administracija yra įsitikinusi, kad komunizmas žygiuoja į koją su skurdu, Pragyvenimo lygiui kylant, komunizmui iš-

traukdama, taip sakant, dirva iš po kojų. Tai vienas iš svarbiausių argumentų plačiai JAV paramai užsieniams. Kitaip sakant, su komunizmu geriausiai kovoti doleriu. Prieš tą pažįdrą dabar išėjo žinoma kolumnistė Marguerite Higgins, kuri teigia, kad tokia nuomone neišlaiko kritikos. Italija paskutiniuoju metu pergyvenusi tokį ūkinį atkūtimą, kokio

(Nukelta 1 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* BAIGIAMA JAV PILIEČIŲ EVAKUACIJA IŠ HAITI, kur kiekvieną valandą laukiama sukilimo, kad nuvertus prezidento Duvalier režimą.

* PRANEŠIMAI IŠ ROMOSBYLOJA apie pablogėjusią Popiežiaus Jono XXIII sveikatą.

* SAVO LAIKU (1954) NEPATIKIMU JAV SAUGUMUI PASKELBTAS MOKSLININKAS ROBERT OPPENHEIMER gavo 50,000 dol. Fermi premiją, kurios įteikimas nebesukėlė nuostabimo jo buvusių kritikų tarpe. Premija buvo suteikta prezidentūrai aprobus.

* IZRAELIO VALSTYBĖ, šiomis dienomis atšventusi 15 metų nepriklausomo gyvenimo sukaktį nerodo baimės dėl gandų, kad Egiptas ginkluojasi atominiais ginklais, kurie pirmoje eilėje būtų nukreipti į Izraelį. Tam nesą tikrų įrodymų. Tuo tarpu pats Izraelis tokius ginklus, jei ir norėtų turėti, neturįs vietos, kur juos išbandyti.

* PREZIDENTAS KENNEDY pareiškė, kad nesusitarus šiemet dėl nusiginklavimo su Sov. Sąjunga, tokio susitarimo iš viso nebėra ko tikėtis. Abi pusės pradėsiančios atominį ginklų bandymų serijas.

* BRITŲ PREKYBININKŲ GREVILLE MAYNARD WYNNE prisipažinus kalui Maskvos teisme, kartu įtraukus sovietų pulk. Oleg V. Penkovsky, gali išskliti visa serija "šnipų bylų". Kalbama, kad ta proga būsia "atsiskaityta" ir su garsioju buv. saugumo viršininku Serovu, dabar sėdinčiu kalėjime.

IR VĖL — BORN IN LITHUANIA

Chicago Tribune, lygiai kaip daugelis kitų laikraščių, paskelbė žinią apie dviejų amerikiečių karių pabėgimą į Rytų Vokietiją, turi ir ši kartą mums jau įprastą tokiomis atvejais "pridėką" — born in Lithuania. Tų karių pavardės — Benjamin I. Cain ir Alfred Svenson.

Dail. VYTAUTAS RAULINAITIS, kurio skulptūros ir tapybos darbų paroda atidaroma šį šeštadienį, gegužės 11 d. 7 val. vak. Čiurlonio ansamblio namuose Clevelande, 10908 Magnolia Dr. Parodą rengia Korp. Neo-Lithuania, Nuotraukoje dail. V. Raulinaitis prie savo skulptūros "Jaunas raitelis".

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

PER RYGIŠKIŲ JONO GIMNAZIJĄ Į ŽMONES IŠĖJO DAUG GARBINGŲ IR TAURIŲ TAUTIEČIŲ

J. Kajecko, Lietuvos Atstovo, kalba pasakyta Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos šimtmečiui minėti proga, Chicagoje, 1963 m. gegužės mėn. 4 d.

Pasigirdo šiam minėjimui ruošti komiteto trimetas ir sugužėjome į savo Almos pagerbtuves. Jose dalyvauti malonumas, garbė ir pareiga. Garbė ir pareiga dėl to, kad tos gimnazijos auklėtiniams laisvėje tenka minėti Rygiškių Jono gimnazijos šimtmetį ne tik už save, bet ir už žuvusias iš tyrų rankų tos gimnazijos aukas, už jos tremtinius Sibire, už kenčiančius nevalioje Nemuno krašte, už į visus keturis vėjus išblaškytus tos gimnazijos auklėtinius ir už tuos, kurių po žeme ilsis kratinė. Pagalios, prisimindami savo Alma, mes pagerbiame patys save, Mes pasirodome turį ir ilgą ir dėkingą atmintį.

Rygiškių Jono gimnazija buvo daugiau negu švietimo židinys. Ji

ne tik Sūduvos, bet neatskiriama dalis ir Lietuvos laisvės kovų istorijos. Ta prasme šis Jubiliejus -- visos lietuvių tautos Jubiliejus.

Rygiškių Jono gimnazija gimė Lietuvos sukilimo prieš carą metu. Nuo to sukilimo šiemet irgi šimtmetis sueina. Juo siekta nusikratyti baudžiavos, siekta ir laisvės Tėvų žemei. Vietoj laisvės, sekančiais po sukilimo metais, užkarta tautai lietuviško rasto baudžiava. Ir tarė gudas: "Tebūnie Lietuva ir tamsi ir juoda".

Garbė laisvėje savo Almos Jubiliejų minėti šios šalies Didžiojo Emancipatoriaus, Linkolno valstijoje, jo kapo kaimynystėje ir jo Emancipacijos Deklaracijos taip pat šimtmečio proga, nes Linkolnas buvo pavergtųjų bei skriaudžiamųjų užtarėjas visur pasaulyje.

Laimingas parinkimas šį minėjimą ruošti MOTINOS DIENOS, galima sakyti, išvakarėse, nes mūsų motinos, savo laikų, mus patikėjo Almai Mater, Marijam-

polėje. Patikėjo ir neapsivylė, Greta mokslo ten klestėjo ir auklėjimas. Tai buvo papildoma mo-

(Nukelta 1 2 psl.)

Ernesto Galvanausko padėka

Neseniai laisvame pasaulyje gyveną buvę Klaipėdos Prekybos Instituto absolventai nutarė padaryti staigmeną tolimam Madagaskare atsidurusiame to instituto rektoriui, žinomam politikui ir visuomenės veikėjui inž. Ernestui Galvanauskui, sulaukusiam 81 metų, apie ką Dirvoje jau buvo anksčiau rašyta. Dabar gautas tokia E. Galvanausko padėka:

"Mieli Prekybos Instituto absolventai, mano brangūs auklėtiniai. Jūsų gyvas susirūpinimas mano būkle, mano gyvenimu tolimame Madagaskare, jūsų nutarimas mane konkrečiai pasveikinti Pavasario šventės proga, mane giliai sujaudino.

Tas nuoširdus, spontaniškas Jūsų gestas suteikė man, baigiančiam savo amžių, moralinę satisfakciją, sustiprina pagrindą tikėti, kad Prekybos Instituto įsteigimas, jo veikla man rektoriaujanč, nebuvę bergždžias darbas, nepaliko be teigiamų pėdsakų kaip jūsų taip ir mūsų tautos gyvenime.

Nuoširdus ačiū!

E. Galvanauskas,
B. P. 225. Majunga."

Šiandien ir rytoj

ADDIS ABBEBOJ, Etiopijos sostinėje, šio mėnesio pabaigoje pirmą kartą istorijoje įvyks Afrikos valstybių viršūnių konferencija, kuri, gal būt, bus juodojo kontinento naujosios eros pradžia.

Iki šiol naujosios Afrikos valstybės buvo susiskaldžiusios į penkis blokus ir tuo naudėjosi komunistai, tikrieji laisvosios Afrikos priešai, skleiddami savo propagandą.

Šį kartą konferencija, kaip rašo Tunise išeinąs laikraštis Naujoji Afrika, diskutuos 200 milijonų žmonių likimą ir, gal būt, bus padėti pamatai Jungtinėms Afrikos Valstybėms. Gal tiek toli dar nebus nueita, bet šis tas bus padaryta. Dauguma Afrikos valstybių vadų nori sukurti Afrikos sąjungą, o kiti, kaip Alžiro premjeras Ben Bella, nori, kad konferencija priimtų konkrečius sprendimus padėti Angolai išsilaisvinti iš portugalų valdžios.

AFRIKOS valstybės, kaip minėjome, yra susiskaldžiusios į penkis blokus. Vienas stipriausių Monravijos blokas, siekias išvystyti politinį ir ekonominį bendradarbiavimą, jungia 20 valstybių: Nigeriją, Liberiją, Etiopiją, Somalią, Sierra Leone, Tunisą, Libiją, Togo ir 12 buvusių Prancūzijos kolonijų: Cote d'Ivoire, Dahomey, Haute-Volta, Nigeris, Cameroun, Centrinė Afrikos Respublika, Congo, Gabon, Madagaskar, Mauritania, Senegal ir Tchad. Paskutinieji dvilika, prisijungus Burundi ir Urundi, sudaro malgašų-afrikiečių sąjungą. Juos jungia prancūzų kalba ir vienoda administracija, be to, Prancūzija teikia joms didelę paramą. Kiti keturi: Cote d'Ivoire, Dahomey, Haute-Volta, Nigerija turi sudarę atskirą bendradarbiavimo tarybą. Pagaliau dar yra Casablancos grupė, kuriai priklauso Marokas, Alžiras, JAR (Egiptas), Ghana, Gvinėja ir Mali. Tai labiausiai į kairę pasinešusi grupė, linkusi socialistineis reformoms.

Kuriantis Afrikos valstybėms, Maskva ir Pekinas tikėjosi jas su laiku įtraukti į savo tinklą. Šiandien daug kur Afrikoje sovietų ir kinų prestižas kritęs, bet tai jiems nekludo toliau bandyti laimėti.

Negrai stipendininkai, sugrįžę iš Sovietijos, nepateisina Kremliaus įdėtų vilčių, nes yra nusivylę komunizmu. Rezultatai gavosi priešingi. Jie pasidarė geriausiais propagandistais prieš komunizmą, nes jiems teko iš arti pažinti komunistinį gyvenimą.

Maskvai ir Pekinui taikingas Afrikos tautų bendradarbiavimas nepatinka, nes komunizmas laimi tik ginčuose ir nesugyvenime.

VILNIUJE Antanas Venclova, rašytojų politrukas, vienam jaunam dramaturgui liepia laikraštyje paskelbti autokritiką:

-- Drauge, tu parašysi straipsnį, kuriame prisipažinsi padaręs klaidų...
-- Kokių klaidų?
-- Klausyk gerai. Tu parašysi, kad tavo nusidėjimas buvo didelis...
-- Koks nusidėjimas?
-- "... kad tu su savo veikalu pažeminau komunistų partijos prestižą.
-- Prestižą? Kokį prestižą?...

(vg)

- Per daug jau čia ramu. Pabandykim paskleisti neramumų...

PENKIOS DIENOS, NULĖMUSIOS II PASAULINĮ KARĄ (18)

Diena, kada Hitleris mirė...

Hitleris dar kartą apsigavo. Rusai nepuolė Drezdeno, kad ištiesus ranką amerikiečiams, bet smogė į Berlyną. Rokosovskis stojo vietoje, Žukovas smogė Kustrin kryptimi, o Konievas pradėjo puolimą iš pietų. Sovietų masė iš visų pusių pradėjo artėti prie Berlyno.

Propagandos ministerijos štabas balandžio 21 d. susirinko rytiniam posėdžiui, kaip tai darydavo kiekvieną rytą per vienuoliką metų. Į kambarį, lyg numirėlis, įėjo Goebbelsas. Bendradarbių pašoko. Šis ligotas žmogus buvo viena stipriausių hitlerinės ekipos asmenybių. Pats protingiausias ir iškalbingiausias, jis net viršijo Hitlerį, bet rodydamas lojalumą, niekad nesistengė to parodyti.

Dar 1945 m. balandžio 20 d. Hitlerio 57 metų amžiaus suakuties proga, per radiją Goebbelsas sugebėjo suelektizuoti vo-

kiečius, pažadėdamas pergalę ir kviesdamas parodyti ištikimybę Hitleriui. Šiandien jis buvo panašus labiau į šmėklą, negu į žmogų. Artindamasis prie bendradarbių pasakė: "Viskas pralaimėta!"

Tai jis pasakė ne ramiu balsu, bet šaukdamas. Tai buvo ne nusi-vylimas šauksmas, bet pasipiktinimo riksmas, lyg jis būtų kalbėjęs šimtatūkstantinei miniai stadione. Visi esą dėl to kalti, nes paskutiniai bailiai ir išdavikai, leidžią rusams prievartauti savo žmonas, leidžią bolševikams teršti Vokietijos žemę. Jie bėga iš rytų, o vakaruose pasiduoda. Savo paklodos padarę baltom pasidavimo vėliavom, Bet jie užmokės brangiai už tą išdavystę...

Tik vienas bendradarbių bandė jam prieštarauti. Tai buvo radijo direktorius Hans Fritzsche. Jei dabar vyrauja pralaimėjimo nuotaika, tai nereikia užmiršti su kokiu heroišku vokiečių tauta iki paskutinės minutės laikėsi. Bet šis jo protestas nesulaukė Goebbelso pykčio. Jis kolioja Fritzsche ir kitus: "Niekas neverčia jus dirbti su manimi, bailiai. Jums galvos nuriedės!" Ir, išeidamas iš kambario, jis dar suriko: "Mūsų žlugimas pražudys pasaulį..."

Goebbelsas nutarė mirti su žmona ir vaikais kartu su Hitleriu, kuris buvo nusprendęs išžudyti visą Vokietiją. Bet ginklavimosi ministeris Speer, kuriam buvo paskirta vykdyti Vokietijos sunaikinimo planas, atsisakė, kad jau pervėlu sunaikinti Vokietiją, nes ji išsilaisvina iš Hitlerio įtakos.

Bet Hitleris dar neprarado visų vilčių. Aplink savo bunkerį ėmė organizuoti armiją. Pasilikęs po posėdžio su Keitelu, Jodi, Bormannu ir Burgdorfu, jis prisipažino, kad viskas pralaimėta. Bet tai jis pasakė nepykdamas, kaip Goebbelsas. Jo veidu riedėjo ašaros. Visi esą jį išdavė. Visi jį apleido. Jam lieka tik mirti ir jis norėtų mirti savo kovojančio bataljono eilėse, tik po paskutiniojo atentato jis nebūtų jėgų. Pagaliau, jis negalės išstatyti save pavojun, kad sužeistas patektų priešu į rankas. Tad jis nutaręs nusižudyti...

Klausiusieji jo žodžių protestavo, pabrėždami savo lojalumą. Hitleris liepė įeiti spaudos tarnybos valdininkui, norėdamas paskelbti per radiją proklamaciją.

-- Kokią proklamaciją? -- klausia Keitel.

-- Kad Fuereis yra Berlyne, pasilikęs Berlyne ir gins Berlyną iki paskutinio atodūsio.

Visi nustebo. Prieš keturias dienas Hitleris, numatydamas amerikiečių ir rusų susijungimą, suorganizavo Vokietijos gynybą dviejose zonose. Šiaurinę zoną patikėjo adm. Doenitzui, o pietinę pasiliko sau, pasiryžęs sostinę perkelti į Berchtesgadeną. Svarbiausieji administracijos postai jau ten buvo įsikūrę. Dabar, paskelbdamas viešai, kad jis gins Berlyną, sujaukia karinę padėtį. Sostinė turėjo būti evakuo-

ta, gi po tokios proklamacijos ji pasidarys operacijų centru.

-- Jūs rytoj vyksite į Berchtesgadeną, -- pasakė Hitleris Keitelui.

-- Gera. O kada jūs atvyksite?

-- Jūs mane girdėjote, Aš pasiliksiu Berlyne.

-- Tada aš nevyksiu į Berchtesgadeną.

-- Jūs klausysite manęs ir jūs, Jodi, palydėsite maršalą.

Hitleris dar turėjo paslėptą viltį XII armijoje, kuriai vadovavo Wenck. Jis atrinko jai pačius geriausius dalinius. Jis jai davė, kas buvo geriausia Vokietijoje. Jis tikėjosi ją manevruoti tarp dviejų priešų. Keitel ir Jodi nepritarė šiam planui. Užliarimuoti Himmleris, Doenitz ir Ribbentrop bandė perkalbėti. Jie telefonavo Hitleriui, prašydami pakeisti sprendimą. Bet jis jiems nieko neatsakė. Keitel aiškino

Hitleriui, kad jis neturi teisės nusižudyti. Pirmą kartą gyvenime Hitleris tris valandas tyliai klausė, atsistojęs pasakė: "Aš pirmiau sprendimą ir nieko nekeisiu..."

-- Tai nauja padėtis, -- pasakė Keitel. -- Aš turiu pasitarti su Jodi. Aš turėsiu vykti pas Wenck, kad išaiškinus jam naują uždavinį.

Praėjo savaitė nuo Hitlerio nutarimo ginti sostinę. Artėjo gegužės pirmoji, kuri anksčiau Berlyne iškilmingai buvo švenčiama, miestui pasipuošiant raudonomis su svasatika vėliavomis. Ši kartą Berlynas buvo raudonas nuo ugnies liežuvių ir juodas nuo dūmų. Berlyno priemiesčiai jau buvo užimti ir pasipriešinimo sala kasdien mažėjo. Žukovo ir Konievo šarvuočiai vakaruose susijungė. Pietvakariuose Potsdamas jau apsuptas...

Jei vokiečiai Berlyne laikėsi, tai tik dėl to, kad dar turėjo ginklų ir neapykantą rusams, bet ne dėl to, kad Hitleris buvo nutaręs pasilikti Berlyne.

Goebbelso dešinioji ranka Nau-mann rėkė per radiją, kad Berlynas bus rusų kapinynu...

(Pabaiga kitame numeryje)

Per Rygiškių Jono gimnaziją...

(Atkelta iš 1 psl.)

kinių organizacijų labai dažnuose susirinkimuose, tos Almos pastogėje.

Mes didžiavomės turėję progos mokytis mokslo įstaigoj, kurioje brenė išmintimi ir meile Lietuvai skaitlingi patriotai. Mūsų Alma Mater davė Basanavičių ir Kudirką, o juodu "Aušrą" ir "Varpą", kuriais praskleista uždanga juoda, "kuri slėpė kelius ateities". Jų dėka pradėta atsikratyti rūbo seno, kurį tautai užvilko svetimi. Mūsų gimnazija davė Lietuvai dr. K. Grinių ir knygnešių karalių -- kn. M. Sidaravičių. Ji davė bent šešetą vyskupų su Arkivyskupų J. Matulevičium ir vysk. Pr. Būčiū priešakyje. Ji davė Amerikai Kazimieriečių seselių įsteigėją, kun. A. Staniūkyną ir Marrianapolio kolegijos įsteigėją kun. J. Navicko asmenyse. Ji davė tautai lietuvių kalbos tėvą J. Jablonskį. Ji davė Petrą Klimą, Praną Dovydaitį ir eilę kitų.

Gražiausias Rygiškių Jono gimnazijos gyvavimo laikotarpis, tai Lietuvos Nepriklausomybės periodas. Dar jo išvakarėse, mūsų gimnazijos auklėtinių rezistenciją svetimiems pažino ir Sunkų girelė ir Sasnavos kanapynas. Pastarąja proga 1916 m. rugsėjo mėnesį šešetas jos auklėtinių, už rezistenciją to meto okupanto buvo nuteisti kalėti. Vienas jų, jųs kaimynas iš Cicero, kun. A. Vilkaitis. Kada Lietuva kėlėsi, mūsų Alma davė skaitlingus savanorius ir sudėjo pirmąsias aukas, K. Matulaičio bei J. Sidaravičiaus asmenyse. Ji davė daug žadėjusių ir peranksti užgesusių: Vyt. Endziulaitį ir J. Krasnicką. Laisvės žiburiams Lietuvoje gėstant, ji davė pirmuosius rezistentus ir pirmąsias abiejų okupantų žiaurumo aukas. Visi trys pirmieji jos nepriklausomybės laikotarpio direktoriai: kan. V. Vizgirda, dr. K. Jokantas ir A. Daniliauskas

irgi Sibiro kankiniai.

1941 m. vasarą Lietuva ir pasaulis per Kauno radiją pirmąsias patyrė apie Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą iš tos gimnazijos auklėtinio, dabar chigaiškio, L. Prapuolenio lūpų.

Toji gimnazija davė Lietuvai skaitlingus įvairaus pašaukimo ir profesijų žmones. Ji davė ir išeivijai Amerikoje garbingų vadų.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

NENYKSTANTIS PAMINKLAS

Maždaug prieš 30 m. mūsų didvyriams Dariui ir Girėnui tragiškai žuvus, beveik nebuvo Lietuvos žmogaus, kuris nebūtų norėjęs jų žygio kaip nors įamžinti. Buvo susidarę daugybė įvairių komitetų, skelbiami konkursai paminklų projektams parengti. Kai kurie sumanymai buvo įgyvendinti, bet didžiojoje ir liko projektuose.

Tačiau negalime pasakyti, kad jų žygis būtų likęs neįamžintas. Jis įamžintas ne vien granite ar marmure. Granitą ar marmurą vėjai ir lietūs suaižo. Ko nesu-

Daugelio šios šalies lietuviškų laikraščių štabuose buvo ir tebėra tos gimnazijos auklėtinių. Žodžiu, per tą gimnaziją į žmones išėjo garbingų ir taurių tautiečių.

Tad, didinga mūsų Marijampolishkės Alma ir garbe ir kančia.

Džiugu, kad šį jubiliejų minint, dargi svetur, gyvai plaka mūsų Alma jos auklėtinių širdys.

Mes giliai dėkingi šiam Jubiliejui ruošti komitetui už šaunų iniciatyvą ir didelį trūksą šį minėjimą pravesti. Mums džiugu, kad savo tarpe turime Jubiliejinės Gimnazijos buvusių mokytojų. Mes užjaučiame juos gyvenimo saulėleidyj "be Tėvynės brangios", ir nuoširdžiai linkime jiems ilgiausių metų. Mes šandien viena, didžiulė šeima. Ji linki Tėvynei ir savo Alma laisvės ir greito prisikėlimo.

Buvo pradžia, bus ir galas tironijos. Ir vėl prašvis pradžia laisvų Tėvynės dienų. Tos vilties mums niekas neišplėš.

aižo vėjai ar lietūs, barbarai traktoriais ar tankais išvarto. Bet šio jų atminimo paminklo niekas negalės sunaikinti. Lietuva 1934 m. gegužės 18 d. išleido oro pašto ženklų seriją Dariaus ir Girėno žygiui paminėti. Meniniu atžvilgiu ženklai gerai pavykę, ypač 40 c. ženklas, kurį piešinio ir spalvų atžvilgiu galima priskirti prie gražiųjų pasaulio ženklų. Nevisi ir filatelistai tuos ženklus turi ar yra matę, tačiau nuo 1935 m. viso pasaulio filatelijos katalogai kasmet juos atspausdina sutrumpu aprašymu. Sunku pasakyti, kiek katalogų per tą laiką yra atspausdinta, bet ir labai atsargiai skaičiuojant gal būtų desėtkas milijonų. Be to katalogai, tai ne koldė žurnalai ar laikraščiai, kad kas ant greitųjų perskaitys mestų į krepšį. Katalogai yra gana brangūs ir jie yra saugomi per daugelį metų.

Tokiu būdu, šandien yra milijonai žmonių, kurie bevertydami katalogus, gana dažnai mato Dariaus ir Girėno vardus. Joks kitas paminklas nebūtų taip plačiai pasaulyje žinomas.

Lietuvių tarpe filatelija nėra labai populiari, kitos tautos daug daugiau ją domisi. Yra skaitoma, kad JAV yra apie 30 milijonų filatelistų, apimančių visokius luomus, amžių bei profesijas. Filatelistų gretose buvo ir yra daug žymiųjų pasaulio asmenybių, vien jų vardus surašyti gal reikėtų keletos šio laikraščio puslapių. Ar gali būti geresnė propaganda ir reklama ir tai visai veltui ir be jokių pastangų iš mūsų pusės. Filatelijos kataloguose ir leidiniuose Lietuva figūruoja kaip valstybė be jokių kompromisų. Tuo tarpu kituose leidiniuose ar žemėlapiuose labai sunku surasti Lietuvos vardą.

Jeigu lietuviai savo tarpe turėtų šiek tiek daugiau ta sritimi besidomintų, būtų galima plačiai išeiti į angliškąją filatelinę spaudą, kuri net pati prašyte prašo įvairios medžiagos ir, ką nors gavusi, mielai panaudoja. Bendrai, mūsų visuomenė ir ypač jaunimo organizacijos turėtų į tai atkreipti daugiau dėmesio. Daugelyje Amerikos mokyklų filatelija yra įvesta į dėstomųjų dalykų sąrašą ir dėlto, kad filatelija yra skaitoma kaip viena iš geriausių priemonių išmokyti geografiją bei istoriją. Tie, kurie domisi mūsų jaunimo lietuvių, turėtų pagalvoti, ar tai nebūtų gera priemonė jaunimą sudominti bei paskatinti domėtis Lietuvoje praeitimi.

Lietuviškos filatelinės medžiagos yra gana apščiai. Daugeliui lietuvių filatelistų pavyko išsaugoti savo filatelinius rinkinius. Taip pat daug lietuviškų ženklų buvo pasklidę po platųjį pasaulį. Gana daug jų buvo žymių asmenų rinkiniuose. Prezidento F. D. Rooseveltto rinkinyje taip pat buvo nemažai ir lietuviškų ženklų. Jo rinkinį pardavus iš varžytinių, daug tų ženklų pateko į lietuvių rinkėjų rinkinius. Neseniai gavau vieną varžytinių katalogą, kuriame tarp kitų parduodamų retenybų, yra kai kas iš Faruko buvusio rinkinio ir jų tarpe retų Klaipėdos ženklų.

Kad parodyti plačiai visuo-menei sukaupą filatelinę medžiagą, Filatelistų Draugija "Lietuva" beveik kasmet rengia filatelijos parodas. Šmet, minint Dariaus ir Girėno žygio 30 m. suakaktį, yra rengiama didelė filatelijos paroda. Paroda įvyks š.m. gegužės mėn. 25-26 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje, Chicagoje.

J. Žygas

Echo Valley

LIETUVISKA VASARVIETĖ ATIDARYTA ISTISUS METUS.

Lietuviai savininkai ELENA ir JULIUS GARMAI Visus maloniai kviečia atvykti Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY ECHO LAKE, PA. Telef.: AReacode: 717-424-1920.

DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerelis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams.

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

KOKIOS LIETUVOS NORIME?

Pasakodamas pageidavimus, ką Lietuvoje žmonės norėtų išgirsti per radiją iš šiapus Geležinės Uždangos, Vlikas atskleidė, kad: "Jų daugis pageidauja pranešimų apie laisvųjų lietuvių veiklą, jų kūrėjų, gyvenimo sąlygas ir kokios Lietuvos jie norėtų matyti ateityje, be to, ir Vakarų socialinius bei politinius laimėjimus".

Nesvarbu, ar tokie pageidavimai yra girdėti iš vieno kito asmens, ar jie būtų kokių visuotinių balsavimų visų Lietuvos gyventojų kaip nors pasislėpus nuo rusų valdžios priimta rezoliucija. Vistiek, toks pageidavimų apibūdinimas labai patikimas.

Ypač atkreiptinas dėmesys į tą "kokios Lietuvos jie norėtų ateityje". "Jie" čia reiškia -- mes, tie lietuviai, kurie, Maskvos valdžios prievartos nepasiekiami, garsiai kalbam, jog Lietuva turi nusikratyti svetimos valdžios ir tapti vėl nepriklausoma.

Iš bolševikinių įtikinėjimų apie nepriklausomybinius matome, kaip jie tenai labai uoliai piešia mūsų norus. Jie tebekala į galvas visiems, ypač jaunimui, kad svetur lietuvių dedamos pastangos esančios ne kas kita, kaip noras "atgauti dvarus, fabrikus ir bankus" ir laikyti Lietuvą tamsią, skurdžią, išnaudojamą svetimo kapitalo, patogią tik turtingesniems ar šiaip kuo galingesniems.

Ką neką, o iškništi iš nepriklausomybės laikų jų tokius teigimus patvirtinančių pavyzdžių bolševikų propagandistai sugėda. Suradę neigiamų faktų, -- o kur jų nėra! -- jie uoliai (nors dažniausiai grubiai, nemokėdami) aprenkia juos baidyklėmis ir rodo, ypač dabartiniams Lietuvos jaunimui, girdi, žiūrėkite kokia buvo toji nepriklausoma Lietuva, žiūrėkite, ką tie nevidonai nepriklausomybininkai nori sugrąžinti sau ir užkarti jums! O jei sautinkamų pavyzdžių nesuranda, tai nesivaržo jie tokių "faktų" ir sugalvoti, ar iš adatėlės kelis jų vežimus priskaldyti.

Tad savaime aišku, kad tokiais dalykais įkyriai maitinamiems žmonėms Lietuvoje rūpi ir godžiai norisi išgirsti ir antrąjį šaltį: ar tikrai tenai, užsieniuose, kažką darančių tautiečių tikslai yra tokie netikę, kaip bolševikai įrodinėja?

Negalima pamiršti ir to, kad net ir geriausi patriotai, nuoširdžiausi nepriklausomybės idealistai negi visiškai viskuo buvo patenkinti, kas buvo nepriklausomos Lietuvos tikrovėje. Ar maža tos tikrovės peikimų (vistiek, pagrįstų ar nepagrįstų) ligi šiol tebesilieja ir mūsų čionykštės spaudos skiltyse bei viešose ir neviešose kalbose? Tad ir namie, Lietuvoje, nors dabar ir svetimos valdžios prievartaujamoji, dažnas, kuris be jokių abejonių nori, kad Lietuva vėl būtų nepriklausoma, vis dėlto vargu ar norėtų kad su nepriklausomybe sugrįžtų visiškai viskas, tai yra ne tik tas, kas buvo gerai, bet ir tas, kas nemaloniai prisimenama.

Mintimis ir nuomonėmis pasikeitimo laisvei Lietuvoje dabar esant visiškai suvaržytai, apie Lietuvos nepriklausomybę pagalvojančioms nelengva susidaryti aiškia norimos Lietuvos viziją. Arba ją ir susidariusiems negali nerūpėti patikrinti, ką kiti apie tai mano. Tad kaip gi jiems nebus įdomu patirti, ką apie tai mano tie tautiečiai, kurie gali tą dalyką laisvai ir plačiu mastu svarstyti.

Bet ar, naudojantis progomis kalbėti į Lietuvą radijo bangomis, apie tai kas nors apčiuopiamiau pasakoma?

Kuo gi remiantis galėtų būti pasakyta? Mes gi čia to klausimo nesvarstome. Vengiame svarstyti, turbūt, baimindamiesi kaip nors negerai "iššokti" ir netekti populiarumo... Ir išeina taip, kad mūsų viešai skelbiamoji tezė tėra tik tokia: norime, kad Lietuvai sugrįžtų nepriklausomybė, Bolševikams to tik ir reikia. Nes nėra jiems nieko lengvesnio ir patogesnio, kaip išversti tą tezė "sava kalba" ir išdidžiai rodyti: "Ar nesakėm, kad jie nori tik praeitį grąžinti, tai yra, susigrąžinti sau dvarus ir bankus!". Nesvarbu, kad iš tikrųjų čia mūsų tarpe ir su žiburiu sunku surasti, kas būtų Lietuvoje palikęs "banką" ar "dvarą". Neišdėstant, kaip vaizduojamės būsimą nepriklausomą Lietuvą, plikas kalbėjimas tik apie nepriklausomybės (arba dar ir demokratijos) grąžinimą nesudaro pakankamos atramos sugrąžinti tai bolševikų nuolatos pakišamai insinuacijai.

Kad Vlikas nepajėgė ar net ir nenorėjo vadovauti čionykštės visuomenės to klausimo svarstymams, tiek to. Bet kas tikrai negerai, tai kad Vlikas įsakniai priešinasi net užsiminimams apie tą reiką laisvai svarstyti. Tai iš ko gi jis patenkins jo kalbų per radiją klausytojus? (vr)

LIETUVOS NAUJINIŲ ATRANKA

VILNIŠKĖ KVISLINGIJA BEVEIK BE PERMAINŲ (2)

Kur anksčiau Lietuvoje būdavo devyni ministrai, dabar -- dvidešimt devyni! kaip ir panašų rangą skiriami pareigūnai. Kai 1957-58 metais prasidėjo reformos, buvo labai pabrėžiama, kad administracija bus paprastesnė, bus mažiau susismulkinimo, mažiau pareigūnų. Bet jau 1959 metais, kai panašiai, kaip ir dabar, buvo sudaryta "nauja valdžia", vadovaujančių pareigūnų jau buvo 27, kokiais trimis ar keturiais daugiau, negu pirmiau būdavo ministerijų. Tiesa, ministerijų skaičius jau tada buvo susitraukęs iki 14 (dabar tik 12, vos keturiomis daugiau, kaip buvo nepriklausomoje Lietuvoje), bet užtat atsirado daugiau kitokiais vardais pavadintų įstaigų ir pareigūnų.

Palyginus "Lietuvos TSR Ministrų Tarybą" vadinamą 29 asmenų būrį su prieš ketverius metus buvusiu 27 asmenų būriu, pasikeitimai nedideli. Ir tie patys įvykio ne dabar, ne balandžio 19, kai "sudaryta nauja valdžia", bet po vieną šen ten keitėsi per tuos ištisus ketverius metus.

To būrio pirmininkas (nuo 1956 metų, nuo Gedvilo nustatymo) tebėra Motiejus Šumauskas. Bet jau nebėra prieš ketverius metus buvusio jo pavaduotojo. Eduardas Ozarskis, buvęs pirmasis pavaduotojas serga ir yra iš veiklos pasitraukęs. Kazys Preikšas mirė. Jonas Laurinaitis, tada staigokai iškilęs nepriklausomybės laikų agronomas, per tą laiką palapsniui atsidūrė kitų šešėlyje, bėpasirodė retkarčiais žurnaluose teoriniais samprotavimais apie žemės ūkį. Pirmuoju Šumausko pavaduotoju neseniai buvo iškilęs Ringaudas -- Bronius Songaila, "nauja žvaigždė" žemės ūkio reikaluose. Bet netrukus iš Maskvos papūtė nauji persitvarkymo vėjai ir Songaila pakilo aukščiau už visus ministrus: jis dabar partijos CK biuro žemės ūkio gamybos reikalams vadovas, CK sekretorius, tiesioginis Sniečkaus pavaduotojas žemės ūkio dalykuose. (Ant jo galvos Sniečkaus dabar bent iš dalies gali perkelti prieš metus jam uždėtą atsakomybę už žemės ūkio pasisekimus ir nepasisekimus Lietuvoje). Tad vietoj Songailos pirmuoju Šumausko pavaduotoju (drauge ir žemės ūkio gamybos bei paruošimo ministeriu) tapo Medardas Grigaliūnas, Vazalinsko ir dar Augustinaičio laikais buvęs pavaduotojas žemės ūkio ministerijoje (dabar Vazalinskas jau tik jo pavaduotojas, nukeltas į Dotnuvą užsiminėti daugiau teoriniais dalykais).

Vietoj Preikšo, dar prieš jo mirtį, kai atsirado buvusi Šumausko bendradarbių iš Šiaulių, Leokadija Diržinskaitė -- Pi-

liuškenienė. Ji pasiliko ir dabar, prižiūri Gedvilą ir Banaitį, tai yra, švietimo ir kultūros reikalus. Vietoj Laurinaičio -- jau Ksaveras Kairys, prieš ketverius metus buvęs "sovnracho" pirmininkas. Be to, dabar -- irgi pagal iš Maskvos nesenai įsakytą persitvarkymą -- atsirado dar vienas svarbus pavaduotojas, partinės - valstybinės kontrolės komiteto pirmininkas, partijos CK sekretorius Albertas Barauskas. Jis irgi tose pareigose atsirado anksčiau, ne "valdžios pasikeitimo" metu.

Toliau eina ministrai be ministerijų, bet pagal pareigas laikomi valdžios nariais. Tai "sovnracho" viršūnė: pirmininkas ir du pavaduotojai. Prieš ketverius metus "sovnracho" pirmininkas dar buvo Ksaveras Kairys. Dabar jis tik Šumausko pavaduotojas, o Sovnrachoze jau seniai pirmininkauja Povilas Kulvietis.

Lietuvių kalba leidžiamųjų laikraščių redaktorai ligi šiol neapsisprendžia, kaip rašyti jo pavardę. Mat, lietuvių pavardės ir vardus neiškraipytus rašo ne tik lietuvių, bet ir rusų ar lenkų kalba spausdinamieji laikraščiai.

Pavyzdžiui, Janutis Jonas Jonovič, o ne Janutis Ivan Ivanovič, arba Bialopetravičius Adomas Jonovič, o ne Bialopetrovič Adama Ivanovič. Nelietuvių pavardės ir vardai rusų kalba jau rašomos grynai rusiškai, nors lietuvių kalba paprastai rašomos su lietuviškomis galūnėmis. Pavyzdžiui, lietuviškame tekste Nikolajus Bielianinas, bet rusiškame -- Nikolaj Michailovič Belianin. Kitaip su Kulviečiu. Lietuviškame tekste jis kartais Povilas Kulvietis, kartais Pavelas Kulvecas. Bet rusiškame tekste visada Pavel Aleksandrovič Kulvec. Tai rodo, kad lietuviai redaktorai abejoja dėl jo tautybės, o rusai jo nelaiko lietuviu. Kiekvieni atveju, kokia bebūtų jo kilmė ar tautinė saviąta, jis yra "sovnracho", tai yra, pramonės tvarkymo įstaigos viršininkas Lietuvos, o pastaruoju laiku ir Mažosios Lietuvos (Karaļiaučiaus srities) teritorijoje.

Prieš ketverius metus prie Kairio "sovnrachoze" buvo pavaduotojas Elijas Bilevičius-Sarinas, nepriklausomybės laikų pagrindininkas. Jo nebėra. Jo vietoj jau Vytautas Kupčiūnas. Bet kitas anuomet buvęs pavaduotojas Aleksiejus Čistiakovas tebėra. Tai tikras "veteranas", nes jis Vilnių ministeriauja jau beveik "nuo neatmenamų laikų".

"Eiliniai ministrai" dabar nepasikeitė. Nedaug pasikeitimų ir nuo 1959 metų. Tebėra Romualdas Sikorskis (finansų, anuomet perėmęs tą sritį iš A. Drobnio, perkeltas į plano komiteto pirmininkus), Juozas Banaitis (kultūros), Nikolajus Bielianinas (ryšių, t.y. pašto telefono, telegrafo -- irgi "veteranas", kaip ir Čistiakovas), Vladas Martinaitis (auto transporto ir plentų), Algirdas Matulionis (miškų ūkio ir miško pramonės), Anatolijus (Iva-

gangai pridėta bibliško turinio eilėraščių, kad patraukti krikščionis į romaną perskaityti. Kadangi tas romanas buvo Rusijoje "uždraustas" išleisti ir platinti, tai vakaruose daug kas palaikė, jog toji knyga tikrai yra antikomunistinė. Maskvai to tik ir reikėjo. Ji laimėjo idėjiniai ir medžiaginiai, nežinint, kad buvo atsisakyta nuo Nobelio premijos.

Grįžkime vėl prie E. Evtušenos autobiografijos. Br. Raila kreipiasi į panelę M. Kižytę, kad ji išverstų jo patiektą laišką Evtušenkai ir jam pasiųstų. Šis pasiūlymas nėra juokas. Šis laiškas yra parašytas lietuvių tautos, kenčiančios Maskvos uždėtą vergiją, pažeminimą, skundą, dvasinių ir materialinių vertybių išplėšimą.

Jo kreipimasis turi būti mūsų veiksnio išgirstas ir panaudotas visos priemonės, kad ne tik laiškas Evtušenkai, bet visa Evtušenos autobiografijos analizė būtų išversta į anglų, vokiečių, prancūzų, indų, italų kalbas ir paskleistas tų kraštų spaudoje.

Jei Vlikas nesimty šio darbo ir jei ALT atsisakytų, tuomet tikėtų LN Talkai griebtis ir padaryti šiuo reikalu tai, kas reikia.

A. Musteikis
Detroit, Mich.

Vyt. Raulinaičio skulptūra "Šokėja" II Kultūros Kongreso proga suruoštoje meno parodoje laimėjusi premiją. Ji, drauge su kitais Vyt. Raulinaičio skulptūros ir tapybos darbais, bus išstatyta Clevelande vykstančioje nuo gegužės 11 iki 17 d. meno parodoje Čiurlionio ansamblio namuose. Iškilmingas parodos atidarymas įvyks šį šeštadienį, gegužės 11 d. 7 v.v.

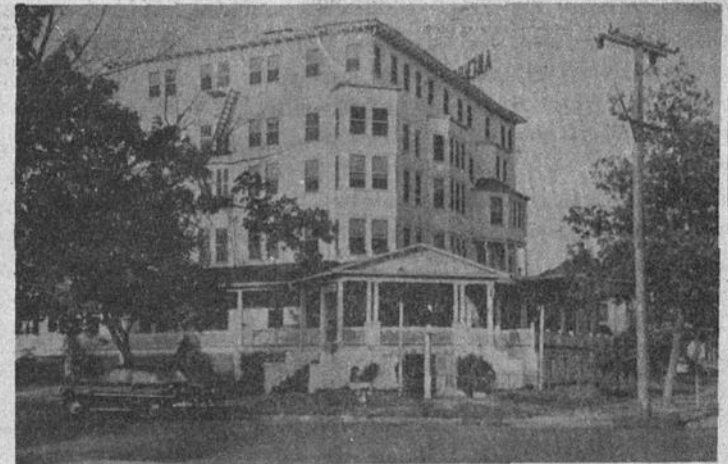
J. Carlos nuotrauka

novič) Mikutis (prekybos, dar vienas "veteranas", iš ankstyvesnių už Šumauską, Mečys Gedvilas (švietimo), Alfonsas Gailiavičius (buv. "vidaus reikalų", dabar -- "viešosios tvarkos").

Šioj kategorijoj kiti, negu 1959 metais, veidai yra: Vytautas - Antanas Kleiza (sveikatos, vietoj A. Dirsės, kuris dabar medicinos fakulteto chirurgijos katedro) ir Tatjana Janoskos").

(Nukelta į 4 psl.)

HOTEL NIDA CORP.

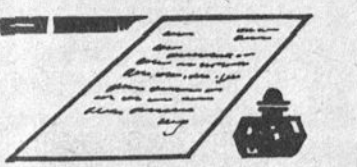
SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Parodykime pasauliui komunizmo tikrąjį veidą

Komunizmui, kaip politinei ir ūkinei doktrinai pasaulyje skelbti, Maskvos budeliai, nesvarbu kas jų vardu kalbės, naudoja visokias priemones -- spaudą, radiją, ginklą, gąsdinimą ir prievartą. Jėgos priemonės beveik visi gerai pažįsta ir supranta, nes jos pasireiškia kraštų užgrobiniais ir teroru. Šių priemonių jiems nepasisekė užslėpti: aukštos tvoros ir sargybų bokštai, aprūpinti kulkosvaidžiais ir šviesos spinduliais, rodo jų įtaurumus. Tačiau propagandoje ir spaudoje jie pradeda rasti patikėtinių, kurie dėl savo naivumo nepajunta pradėję pilstyti vandenį ant raudonojo Maskvos malūno.

Br. Raila š.m. Dirvos 48 numeryje atskleidė E. Evtušenos autobiografijos užmaskuotą komunizmo doktrinos bacilą. Br. Raila taip gerai išlukštino raudonojo propagandisto tikslus, jog nelieka jokių abejonių dėl Evtušenos misijos. Jis parodo komunizmo įtaurumus, bet pačią idėją išaukština. Lygiai tas pats yra ir su Pasternako "Dr. Živago" romanu. Kas jį skaitė ir įsigilino, pastebėjo, jog ir čia, kaip ir Evtušenos autobiografija, parodoma komunizmo įvedimo metu naudotų priemonių įtaurimai, tačiau pati komunizmo idėja iškeliamą į padanges. Šiame romane komunistinės idėjos prie-

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

VILNIŠKĖ KVISLINGIJA BEVEIK BE PERMAINŲ

(Atkelta iš 3 psl.)

Čiaitytė (socialinio aprūpinimo, vietoj J. Stimburio, išėjusio į pensiją). Betgi tie pasikeitimai įvyko jau prieš apietrejus metus. Naujausias pasikeitimas statybos ministerijoje. Buvęs statybos ministras Adomas Bialopetravičius, likdamas su ministro titulu, tapo pirmuoju plano komisijos pirmininko (A. Drobnio) pavaduotoju, o statybos ministru tapo paskirtas vienas iš buvusių pavaduotojų, Romualdas Sakalauskas. Nebeliko 1959 metais ministrų sąrašė buvusio Albino Liko (teisingumo). Mat, Maskvos valdžios sprendimu, visoje imperijoje tapo panaikintos teisingumo ministerijos vadintosios institucijos... Bet Likas pasilikio kitą panašioj vietoj: jis dabar vyriausio respublikinio teismo pirmininkas.

Aleksandras Drobnys tebe pirmininkauja plano komisijai, bet nebėra (irgi jau daugiau kaip treji metai) čekistų vado (saugumo komiteto pirmininko) Liaudžio. Vyriausias čekistas dabar yra ir pasilieka Alfonsas Randaakevičius. Tebėra ir Algirdas Žukauskas, prieš ketverius metus buvęs pirmininku mokslinio technikos komiteto, dabar jau pavadinto mokslinio tyrimo darbų koordinavimo komiteto (mat, Maskvoje tokio komiteto pavadinimas buvo taip pakeistas). Bet nuo 1959 metų ligi šiol į tą ministrų tarybą vadinamą būrį yra įtraukta ir naujų pareigūnų. Vieni senų įstaigų, kiti nelabai seniai įkurtų. Įtrauktas Albinas Zorskas, viršininkas institucijos, kurios uždavinys yra aprūpinti žemės ūkį (kolchozus ir sovchozus) mašinomis ir įrankiais. Tai yra tų mašinų paskirstymo - pardavinėjimo institucija, vadinama tokiu vardu, kuriam ištaisai parašyti reikia septynių - aštuonių laikraščio eilučių, bet kuri rusiškai vadinama gana trumpai: "Litselchoztechnika". Įtrauktas į valdžios sąrašą ir centrinės statistikos valdybos Lietuvos skyriaus viršininkas Borisas Dubasovas. Jis tose pareigose Vilniuje irgi "veteranas", tik anksčiau neturėjo "vyriausybės nario" rango. Toks pat reikšmės padidinimas suteiktas dar trims seniems ar neseniai sukurtiems komitetams - įstaigoms. Dėl to valdžios sąrašė atsirado dar naujų veidų: Henrikas Zabulis -- aukštojo ir specialinio mokslo komiteto pirmininkas (prieš kiek laiko pakeitęs V. Kuzminską), Jonas Janušis -- radijo ir televizijos, Justinas Nekrašas -- energetikos ir elektrifikavimo. Jau prieš ketverius metus sąrašė buvusio sta-

tybos ir architektūros komiteto pirmininko Vabalėvičiaus vietoje dabar yra Antanas Aksomitas. Tokia sudėtinga ir paini yra kvistlingijos viršūnė Vilniuje. Kas itin pažymėtina, tai kad

IŠNYKO "UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIJA"

Tos "ministerijos" vaidmens jau kuris laikas net patys komunistų veikėjai nemokėdavo žmoniškai paaiškinti. Kadai užsienių reikalų ministerių titulu Maskva

bandė įstatyti į dalinę taikos konferenciją Paryžiuje (Rotomską, dabar jau mirusį). Prieš keletą metų į Jungtinių tautų posėdžius tuo titulu (nors kaip sovietinės delegacijos eilinis narys) New Yorkan buvo atvykęs Ignas Gaška, po to netrukus išėjęs į pensiją. Po to "ministerija" jau ir buvo išnykusi, bet dar buvo susigriebta, ir užsienių reikalų ministro titulas buvo prisegtas K. Preikšui, kuris tuo pačiu metu turėjo ir pirmininko pavaduotojo titulą, bet dėl palūžusios sveikatos nebebuvo aktyvus. Jo ministeriavimas "užsienių politikos" srity tepasireiškė tik tais metais iš Kanados ir Jungtinių Valstybių

pradėtų įleisti ekskursijų suteikėjimu. Kai jis mirė, niekas naujo ministerio tai "ministerijai" nebeskyrė. Dabar ta ministerija dingio ir iš sąrašų.

Tačiau jie ten gali ir dar apsižiūrėti. Tallinne toks ministeris tebėra tas pats, kuris, kaip ir Preikšas, drauge yra ir pirmininko pavaduotojas. Rygoje užsienių reikalų ministro pareigos su-

jungtos su švietimo ministro pareigomis. Dar gali atsitikti, kad toks K. Kairys, pirmininko pavaduotojas be kitų konkrečių pareigų, mokąs ne tik rusiškai, bet ir vokiškai, o gal ir kitų kalbų pramokęs, kultūrinių ryšių su užsieniais dalyvis (vokiškos sekcijos vadovas) dar gali būti paskelbtas ir "užsienių reikalų ministru" (LNA)

tų grupė. Pradėjus pristatinti užsienio partijų delegatus, plojimas maišėsi su protestų šūkiais. Turėjo įsikliti pats N.Z. Komunistų Partijos pirmininkas G. Jackson, pareiškdamas, "kad tik normalios naujų zelandiečių replikos ir įsiterpimai bus toleruojami". Buvo aišku, kad Partijos svečiai nekaip jautėsi.

Konferencijai baigiantis atsirado daugiau policijos, plakaty ir žmonių. Galiausiai, komunistai, sukaupę drąsą, išsiveržė lauk. Juos pasitiko salvės daržovių, vaisių ir kiaušinių. Kilo susistumdymas. Daug kas nenukentėjo, vienok kažkaip sudžio pora plakaty... pora policininkų pametė šalmus ir du žmonės buvo suimti.

Aucklande tokios didelės antikomunistinės demonstracijos dar nėra buvę. Demonstracijų įkarštyje, tūkstantinėje minioje aktyviai reiškėsi lietuvių studentai, jaunuomenė ir vyresnieji. Naujosios Zelandijos spauda, radijas ir televizija šiom demonstracijom skyrė daug dėmesio. Didžiausias dienraštis "The New Zealand Herald" patalpino trijų skilčių aprašymą ir didelę grumtynių nuotrauką, kurioje aiškiausiai matosi plakatas su laisvę Lietuvai reikalaujančiu užrašu. (gp)

• Jaunimui ir vaikams literatūrą, lietuviškas paisyms knygas ir iliustruotas pasakas bei apsakymėlius galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

"Algis Trakys ir Taksikas Šleivys", A. Gustaitis I ir II dalis po \$2.00.

"Gintaro Takais", Narūnė — \$1.80.

"Gulbė Karaliaus Pati", liaudies pasaka — \$1.25.

"Daili Saulutė — Paisyba", Z. Kolba — \$0.50.

Alfonsas Nyka-Nyliūnas.

MOTINA

Gesdama paslaptingoj šviesoj Eldorado,
Begalinių laukų apkabintam name,
Tu klausai, kaip vaikai, Tavo šviesą praradę,
Lyg apakę klajoja naktim neramia.

Ir tada suliepsnoji nors vienai sekunde
Paskutinėm ugnim jiems kelius šviesdama,
Ir užgęsti tenai, lyg šešėlis, be skundo,
Kaip žvaigždė, begalinėn naktin krisdama.

Stasys Santvaras

PRIE MOTINOS KAPO

Mamytė, tu grįžai į šaltą žemę
Toli, anapus vandenų...
Nors kančią man lemtis rūšioji lemia —
Širdy ant kapo meilės žiedus sodinu...

Aš vieną palikau Tave gyvent ir mirti —
Audroj paklydo mylimas sūnus — —
Būties krantai pradėjo griūt ir irti,
Ar mirė su Tavim ir rūpestis kilnus?..

Kaip stinga man, Motule, Tavo glamonėsių,
Paguodos, meilės ir Tavų dienų! —
Širdim palaimą Tavo aš minėsiu,
Jieškosiu Tavo žvilgsnių, gėrio sklidinų...

Tikiu, regi Tu mano sopulingą daliaį,
Girdi atodūsius juodom naktim — —
Ak, vėtros sudrumstė godas, kaip girių žalią,
Rytojus graso nežinia ir prapultim...

Mamytė, Tu esi tik žemės saują
Toli, kur tyvuoja ūkana — —
Bet siela meilę ir maldas Tau atnašauja,
Širdy, lyg saulė, spindi man tik Tu viena...

Aucklande įvykusiose antikomunistinėse demonstracijose, kurių nuotrauka buvo įdėta N.Z. Herald, matomas ir lietuvių plakatas: "Laisvę komunistų pavergtai Lietuvai".

ANTIKOMUNISTINĖS DEMONSTRACIJOS NAUJOJOJE ZELANDIJOJE

Kaip galime spręsti iš spaudos iškarpy ir pranešimų atėjusių iš Naujosios Zelandijos, Velykos šiais metais Aucklando mieste buvo gan triukšmingos. Pirmą Velykų dieną Aucklando rotušės koncertinėje salėje įvyko N.Z. Komunistų partijos suvažiavimas. Svečių būta iš toli: Komunistų Kinijos, Albanijos ir kitur.

Daugiau kaip pusę valandos prieš konferencijos pradžią salės durys buvo uždarytos ir jau tuomet pora šimtų demonstrantų su antikomunistiniais plakatais atžygiavo prie salės. Sugiedojus Zelandijos ir Britanijos himnus ir pareiškus protestą, ši grupė, susidėjusi daugiausiai iš profsąjunginių ir bažnytinių organizacijų narių, ėmė skirstytis.

Bet tuo metu prie Aucklando rotušės rinkosi vis daugiau ir daugiau žmonių. Politiniai pabė-

gėliai iš Rytų Europos buvo nepatenkinti tokiu, palyginant, neefektingu protestu.

Viduje salės, už uždarytos partijos narių saugojamų durų, buvo girdėti minios protestų šūkiai, replikos ir triukšmas. Vidun iš anksto buvo įėjusi didoka studen-

Rimas Malskaitis, neseniai atšventęs 21 m. amž., sukaktį, Naujoje Zelandijoje Aucklande kiekvieną šeštadienį motociklu gina lietuvių vardą. Ant krūtinės jis turi išsiuvinėtą geležinio vilko emblemą. R. Malskaitis dirba vienoje draudimo bendrovėje.

LOŠĖJŲ RATELIS

JURGIS GLIAUDA

NOVELĖ

(2)

Užmarštin nugurėjusiais laikais visi atgužėdavo pėsčiom. Buvo čia jauna taršatis, šoko polkutes ir kaip ir ponišką padespanę. Šauniai nugerdavo. Būta ir muštynių, užmurydavo akis, šiaip apsistumdydavo. Visi juk buvo stiprūs, jauni ir nemokyti. Jų vaikai dabar nebelietuviai. Vaikams čia jau viskas nebesava, kvaila. O tie vakaruškininkai daugelis jau nukumpusėjo pogulio po betoninėmis ar akmeninėmis paklodėmis, tik jis dar, kaip užkerėtas karštinčiauja aplink klubą, dargi apie veiklą papostrina gaudamas. Kur kitur eisi? Žmona poilsiauja kapuose, vaikų nebuvo, ir ar reikia tų vaikų, juk visų vaikų nebelietuviai, ar gi reikia tų vaikų?

Trisdešimt penkeri metai gausiai išmarina žmones. Per tą laiką siaurą klubo sklypą suspaudė kaimynai: apartamentiniai namai iš vienos ir krautuvė su vakare raudonom šviesom spinksinčia iškaba, iš kitos pusės. Tada galvos nesuko, kur automobilį statyti, savo kojos buvo visas judėjimas. Dabar žmonės pvksta kviečiami klubą atlankyti. Sako: kur aš karą paparkinsiu? Už dviejų mylių? Kaip mano leidžiukė nueis? O bomai ir taurus subady.

O tada ir mergas namo pėsčiom lydėta.

Išilgai klubo sklypo nutyso toks pat siauras, gal dar siauresnis kaimyno žemės ruožas, nejaukus; krūmokšniais, piktžolėmis apkirdęs. Gyvatvietė, ne miesto sklypas. Ir žemas, su labai siaurais langais pilkaibalsvas namiukštis stūksojo to ruožo gale, toks apmaudingas, toks bailutis, lyg būtų nustebeš, kur jis įkliūvo, lyg nuvergs rinktusį, į kurią pusę mandagiai pasilenkti, patogiau kryptelti.

Trapi buvo ta senų laikų liekanėlė — balsvas namelis — besąs vėjo malonėje, kol nupūs vėtra į užmarštį.

Kadaise ant siauro ruožo pramogavo vakaruškininkai. Iš po pat klubo panosės nupirko Morkūnas ir pasistatė tą namelį. Seniai nebėra Morkūno; namelįve karštinčiauja našlė, aštriaakė, aštrianosė ir smailialiežuvi moterikė. Pupso ji ten su sudulėjusiais tapetais, aptriušais baldais ir prisiminimais.

Jackus pats nepajuto, kaip paslinko prie lango ir įnyko stebėti Morkūnienės namą. Lyg vėjas, gailiai kvėpiantis atnešamu lietum, gal kaip ašarėlė į jo dvasią pliumptelėjo prisiminimas, taip įsliukė kaip gyvačiukė ir visad vinguriuoja ir neramina.

Tada Morkūnienė buvo ne Morkūnienė, bet Onutė. Smagi, vingri, vietoje nenustovinti mergina. Buvo tada vakaruškos, dainos ir... Onutė. Gailu prisiminti, o buvo taip: neištrinsi, neišgrandysi, neatjunksi. Perskyrė susivienijimai. Pamanyti juokinga: susivienijimai nesuvienijo, o perskyrė. Pasimetė vienas kitam, o visą amžių gretomis išgyveno. Jai teko Morkūnas, jos susivienijimo moterikė. Ir po to, per trisdešimt metų, kada pripuolamai susiduria: Hello, Morkūniene, kaip laikaisi? Ir tas pats nekintąs atsakymas: Gerai, o kaip tu?

Darbingai susikaupęs, su nerangiais, nevikriais kūno ir pirštų judesiais, kurie ženklina žmogų peržengus šešiasdešimts penkerius, Jackus susitvarkė su šildymu, nutaikė ir uždegė gazo pilotą. Netrukus šilima ėmė skverbtis į patalpą ir patalpą jaukėti. Kambarys jaukėjo šilimoje, lyg žmogus jaunėtų. Bet tai tik apsigavimas — tapetai persenę ir trupa nuo sienų, lubos dengiasi plyšiais, kaip seno karštinčiaus kaktas ir sprandas. Girgžda grindų lentos, šaukiasi tų mitrių, jaunų, kurie jas mindė ir kulnais skaldė. Ilgisi grindų lentos jaunų kojų. Muistėsi čia kadaise kaip vijurkas Onutė, toks unguriukas su sijonu.

Kiek aukščiau saliuokės grindų buvo kambariukštis. Tai buvo scena. Čia vyko prakalbos, vaidinimai žmonės sudrebindavo: Blinda, Genovaitė... Čia nabašninkas Morkūnas su savo smuiku žmonėms dirksnius virpdė, ašara

su "Leiskit į tėvyne" ant blakstienos movė.

— Et, galvok negalvojęs, — prikišo sau Jackus, — nieko nesugalvosi. Gnužuliukas gerkle piauina ir neišspiausi. Per daug čia liūdna vienam. O kaip žmonės sugužėja ir vėlek viską pamiršti.

Žmonės ėmė rinktis netrukus. Tai buvo klubo nariai, susirinkimo dalyviai. Pakiręs iš kėdės, kurioje Jackus aprimo su savo senu pasauliu, jis sugavo ateivių žingsnius už lango, šaligatvyje. Lyg priekaištingai, kad ramybės neduoda, suvankusėjo durų rankena, suvirkio svyriai. Per slenkstį žengė žmonės, atnešdami su savimi į patalpos melancholią naują, neramų, kažkaip nerimtai striksintį gyvenimą.

— Ima šalti, ponas Morkūnai, — linksmai pasakė klubo pirmininkas Vyturys, keldamas kojas per slenkstį, — šildyk kambarius smarkiau.

Vyturys plačiai atvožė duris, virkdydamas svyrius, praleisdamas savo žmoną, kuri nešėsi piknikinį lenktos faneros krepšį.

Abu Vyturiai, metų gal po keturiasdešimtį, buvo neaukšti dručiukai, bet lengvi ir labai paslankūs. Abu žengė smulkiais žingsneliais. Jų balsuose ir akyse visad švietė linksmas optimizmas, kaip kokią prisimintą apaštalavimo misiją, lyg jie ieškotų nusiminusio ir staiga galėtų sukelti jo dvasioje džiugesį ir entuziazmą. Lyg skelbtų kur reikią ir nereikią: smagu, ponai, gyventi ir gana! Lyg ragintų visus nepasiduoti, laikytis, lyg tas Vliskas dipijos metais talasakavo apie kompaktinę emigraciją ir tokį pat kompaktinį sugrįžimą išlaisvintose tėvynėse. Taip buvo su Vyturiais. Tik baigus šnektą su jais, tuoj jutai, kad kaž kur dūšios dugne kaupėsi nepasitikėjimo drumzlės, ar jau ne per daug Vyturio šnektelėta, ar jau jo neprašauta pro šalto samprotavimo taikinį.

Kadangi Vyturienė įvilko piknikinį krepšį Jackus žinojo — bus vaišės. Tam reikalui jie laikė alaus dėžutes šaldytuve.

— Matau, kad išrinkome gerą čermaną, kaip pridera, — pasakė Jackus. — Atnešei krepšį, už tai bus ir šilimos. (Bus daugiau)

TEN KUR MISSISSIPPI BANGUOJA

Tautininkai ruošia seimą

St. Louis miestas, kur gegužės 31 -- birželio 2 d. įvyks Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas ir Vilties d-jos susirinkimas yra Missouri valstijoje, nuo Kanados pasienio į pietus tekančios Mississippi upės vakarų pusėje. Rytinėje tos upės pusėje guli Illinois valstija, mums labai sava, nes šioje valstijoje yra Ame-

K. S. KARPIUS

stovi plačios Missouri upės krante apie 130 mylių į vakarus nuo St. Louis.

PIRMUTINIS LIETUVIŲ SEIMAS

Šis tautininkų seimas ar tik nebus pirmutinis koks nors lietuvių

ALT Sąjungos seimo delegatai iš rytų į St. Louis miestą įvažiuos iš plačiai lietuviams žinomo East St. Louis miesto, Illinois pusėje. Nors toli nuo Chicagos, šioje pietinėje-rytinėje Illinois dalyje, greta didesnio East St. Louis, daug lietuvių gyvena įvairiuose mažesniuose miesteliuose. Ten turi įvairių draugijų, organizacijų skyrius, ir pranešuos daug įvairių laikraščių.

Kaip dr. P. Švarcas, vienas seimo rengėjų, sako, jų ALTS skyrius vadinasi "didžiojo St. Louis skyrius", kurio narių dauguma gyvena Illinois pusėje, ir jis pats gyvena Mascoutah, Ill., apie 30 mylių į rytus nuo upės.

Seimui vietą, Statler Hilton viešbutį, parinko St. Louis mieste, Missouri pusėje, kad būtų iškilmingiau, nes tikimasi svečių iš tolimų rytų, iš Chicagos ir net iš Los Angeles.

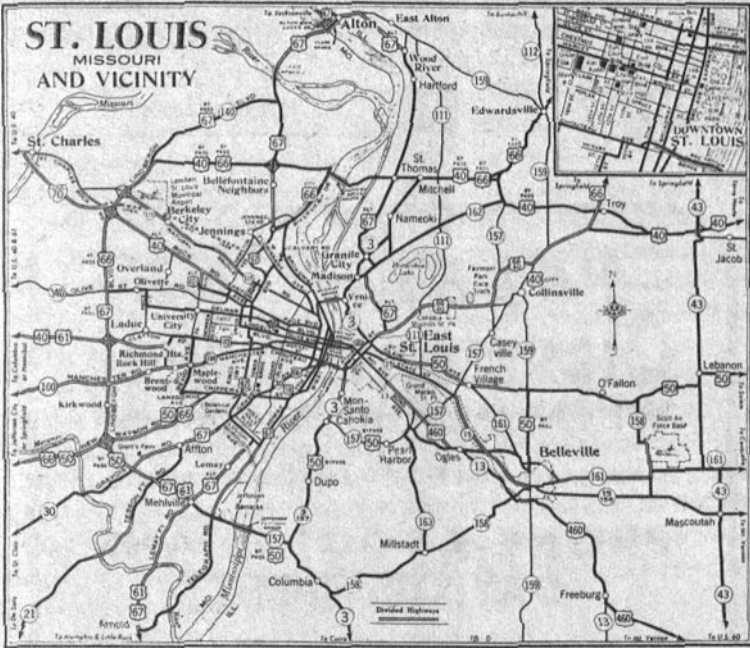
KAIP PER NEMUNĄ Į KAUNĄ

Iš Illinois į Missouri ir St. Louis tiltu per Mississippi upę įvažiuojant, jautiesi lyg į Suvalkijos įvažiuotum per Nemuną į Kauną, tik skirtumas tas, kad Illinois pusėje lėkšti žemuma ir į Kauną įvažiuoji iš pietų.

Kaip sostinė Vilnius prie Neris, Missouri valstijos sostinė Jefferson City guli prie Missouri upės apie 130 mylių vakaruose, kuri subėga į Mississippi upę, virš St. Louis.

Nuotoliai: iš Clevelando į St. Luis apie 550 mylių kelio; iš Chicagos apie 300 mylių, iš Bostono apie 1200 mylių, iš New Yorko apie 1000 mylių, bet užtai iš Los Angeles tik 1850 mylių -- visu tūkstančiu mylių arčiau negu į New Yorką.

St. Louis vadinamas dar "Var-

rikos lietuvių "sostinė" Chicago, ir šiaip, visuose Illinois miestuose rasi lietuvių.

Šiaurėje nuo St. Louis miesto į Mississippi įteka Missouri upė. Tų dviejų upių junginys 4220 mylių sudaro ilgiausią ir vandeniniąją upę ne tik šiame kontinente, bet ir visame pasaulyje. Missouri upė prasideda iš šiaurinės - vakarinės Montana valstijos kalnų, kuriais kiek toliau jau eina kontinento padalinimo ruožtas, skiriantis šį kraštą į rytinį ir vakarinį. Nuo ten, esančios tų kalnų rytuose upės teka į rytus, vakaruose -- į Pacifiką.

Nuo St. Louis, vadinama jau Mississippi upė išsilies į Meksikos įlanką žemiau New Orleans miesto, 720 mylių pietuose.

Iki 1803 metų St. Louis miestas ir miškinė, apie 828,000 ketv. mylių ploto, Louisiana teritorija priklausė garsiam Prancūzijos imperatoriui Napoleonui Bonapartui. Miestas šventojo vardą gavo (lietuviškai vadintume šv. Liudviko miestas) du šimtai metų atgal, 1764 metais, kai toje vietovėje prancūzai bastinai - kailių medžiotojai apsistojo, ir su laiku išaugino kaimelį, pavadindami buvusio Prancūzijos karaliaus Liudviko IX, vardu.

NUPIRKTA 1803 METAIS

Prancūzai ir Ispanijai kariaujant Europoje, Louisiana buvo vis ant svarstyklių. Prancūzija 1765 metais tą teritoriją perleido Ispanijai, taigi St. Louis miestelis buvo ispanų valdžioje iki 1800 metų. Napoleonas, nugalėjęs Ispaniją Europoje, privertė grąžinti tą teritoriją Prancūzijai.

Tuo laiku pradėjo aiškėti karo pavojus tarp Prancūzijos ir Anglijos, o Napoleonui prireikė karui pinigų. Trečias Amerikos respublikos prezidentas, Thomas Jefferson, 1803 metais, skubomis nupirko iš Napoleono tą teritoriją už 15 milijonų dolerių. Pirmą reikėjo skubomis pravesti, kad Napoleonas nepakeistų nusistatymo parduoti, ir kad, iš kitos pusės, Prancūzija pralaimėjus karą (kas Napoleonui ir atsitiko), Louisianos teritorijos nepagrobų Anglija, kuri labai nedraugingai žiūrėjo į šią naują valstybę už jos prielankumą Prancūzijai tame kare. Anglai, Napoleoną ištrėmę, puolė į šį kontinentą, 1814 metais išdegindami sostinę Washingtoną.

Tą teritoriją gavus, JAV žemės padvigubėjo, nusidriekė iki vakarų didžiųjų kalnų, ir visa Mississippi upė liko JAV kontrolei.

Kai Louisiana teritorija pradėjo dalintis ir kai 1821 metais Missouri padalinys buvo priimtas 18-ta valstija, St. Louis mieste buvo sušauktas steigiamasis Missouri valstijos seimas. Valstija tada turėjo ... 20,000 gyventojų.

Naujai įsteigto valstijos piliiečiai, prezidento nupirkusio tą teritoriją pagerbimui, valstijos sostinę pavadino Jefferson City. Tas nedidelis, gražus miestas

suvažiavimas Missouri valstijoje ir tame 200 metų senumo mieste. Tautininkų tai tikrai pirmutinis.

Kiek atsimenu iš savo 50 metų gyvenimo Amerikoje, Missouri valstija lietuviams buvo svietimas pasaulis, ir jei kurie mūsų tautiečiai norėjo nuo lietuvių pasišalinti ir ištautėti, galėjo tai lengvai padaryti, pervažiuodami iš Illinois per upę į Missouri ir ten niekam nežinomi gyventi...

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimo ir Vilties Draugijos suvažiavimo programa

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas įvyks gegužės 31 d. ir birželio 1 d., Statler-Hilton viešbuty, Washington Ave., prie 9-tos ir St. Charles gatvių.

SEIMUI NUMATYTA SEKANTI DARBOTVARKĖ:

Penktadienį, gegužės 31 dieną:

- 11:00 — 1:00 Registracija.
- 1:00 Iškilmingas posėdis.
- 2:00 Darbo posėdis.

- a) Seimo prezidiumo ir komisijų sudarymas.
- b) Sąjungos Valdybos pranešimai: Sąjungos pirm. Vytautas Abraitis ir ižd. Povilas Ališauskas.
- c) Revizijos komisijos pranešimas.
- d) Diskusijos dėl pranešimų.
- e) Lietuvos laisvinimo organizacijos reikalai — LNT pirm. dr. Bronius Nemickas ir LNF pirm. Emilija Čekienė.
- f) Sąjungos įstatų keitimo reikalai — S-gos vicepirm. Antanas Senikas.

7:00 Paskaita: Diskusijos dėl bendradarbiavimo su kraštu — dr. Jonas Balys ir dr. Vaclovas Paprockas.

Šeštadienį, birželio 1 d.

9:00 — 12:00

- 1) Skyrių pirmininkų pranešimai,
- 2) Sąjungos Valdybos rinkimai,
- 3) Tarybos rinkimai,
- 4) Revizijos komisijos rinkimai,
- 5) Rezoliucijų priėmimas.

Birželio 1 d., 1 val. p. p., tose pačiose patalpose įvyks VILTIES draugijos narių susirinkimas.

- 1. Susirinkimo atidarymas.
- 2. Prezidiumo rinkimas.
- 3. Mandatų komisijos sudarymas.
- 4. Valdybos pranešimas.
- 5. Revizijos komisijos pranešimas.
- 6. Įstatų komisijos pranešimas.
- 7. Diskusijos dėl pranešimų.
- 8. Valdybos rinkimai.
- 9. Revizijos komisijos rinkimai.
- 10. Einamieji reikalai.
- 11. Susirinkimo uždarymas.

7 val. vak. BANKETAS.

Biliety kaina 10 dol. asmeniui.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba ir Vilties Draugijos valdyba kviečia visus narius suvažiavime gausiai dalyvauti.

Detroito lituanistinės mokyklos vyresniųjų mergaičių tautinių šokių grupė su vadove Aldona Rastenyte-Page, kuri išpildys dalį meninės programos Motinos dienos proga gegužės 12 d. Lietuvių Namuose Detroito. Programoj pasirodys dar jaun. mergaičių tautinių šokių grupė ir lituanistinės mokyklos chorai, vadovaujami St. Sližio ir Pr. Zarankos.

Kompozitoriaus Juliaus Gaidelio kantatos

Savo pobūdžiu ir programos apimtimi Bostono Lietuvių Mišraus choro metinis koncertas, įvykęs gegužės 5 d. So. Bostono Aukšt. Mokyklos didžiojoje salėje, buvo tikrai nedažnas įvykis mūsų muzikiniame gyvenime. Koncerto programą sudarė Kantata apie Lietuvą, keturios operinės arijos, kurias atliko ketu-

ri solistai, ir naujas komp. Jul. Gaidelio veiklas Kantata Demonas.

Kantata apie Lietuvą Bostone buvo dainuojama antrą kartą. Tai didelės ir sudėtingos formos muzikinis kūrinys, trunkas apie 45 minutes, kurio harmonijoje, ritmuose ir veikalo architektūroje gyvai atspindi komp. Jul. Gaidelio kūrybinis pajėgumas ir kompozitorinis meistriškumas. Man atrodo, tuo komp. Jul. Gaidelio darbu turėtų susidomėti visi pajėgesni liet. chorai laisvajame pasauly, nesgi tokiu pobūdžio muzikos kūrinių pertekliaus mes tikrai neturime.

Bostono Lietuvių Mišrus choras, paties Jul. Gaidelio vadovaujamas, šiemet Kantatą apie Lietuvą dainavo su dar didesniu įsijautimu, žymiai laisviau ir su regimu pasitikėjimu. Solistai Daiva Mongirdaitė ir Stasys Liepas savo vaidmenis kantatoje atliko rūpestingai ir jautriai, jų duete buvo daugiau darnumo ir šilimos. Klausytojai Kantatą apie Lietuvą priėmė nuširdžiai -- plojo net tada, kada ploti nederėjo. Tai tik parodė, kad klausytojų širdyse kantata rado gyvą atgarsį.

Missouri valstija, virš 69,600 ketv. mylių ploto, vadinama "Vakary motina". Valstija tapo vienu didžiausių grūdų aruodų krašte. Plačiai išvystyta gyvulių auginimas mėšai. Paskiras didžiausias agrikultūrinis derlius yra kukurūzai, kuriais penimigvyvliai mėšai.

DU "UPIŲ TEVAI"

Mississippi upė yra garsi, kaip ir mūsų upių tėvas Nemunas, ir vadinama "upių tėvu" (mums tos upės vardas skamba lyg moteriškos kilmės). Baltųjų žmonių pradėta apgyventi prieš 300 metų, jau turi savo plačią istoriją ir reikšmę, gausiai poetų apdainuota, romantišką aprašyta, apgaubta legendomis ir nužymėta tragedijomis.

Greta susisiekimo, ta upė atnešė daug klasikos paupio miestams šiaurėje, net iki Pittsburgho Ohio upe. Laivuose veikė teatrinės grupės su garsiais artistais, vaidintojais, dainininkais; atplaukė gastroliuoti paupio miestuose, sutraukdavo tūkstantines minias.

Iš kitos pusės, ta upė yra ir nelaimių šaltinių. Kasmetiniai povyniai, kartais labai dideli, užlieja miestus, miestelius, žemumose užsema milijonus akry žemės, pridaro milijoninius nuostolius.

Kaip atrodytų, jeigu Lietuvos apskrįčią miestai būtų vadinami vardais: Nemunas, Vilija, Šventoji, Neris, Nevėžis, Dubysa, Merkys, ir tt.?

Missouri-Mississippi upės pakraščiais eilė valstijų pavadinimų indėnų kilmės upių vardais. Einant iš šiaurės į pietus, didesnių upių vardais valstijos yra: Wisconsin, Illinois, Missouri, Ohio, Arkansas, Kentucky, Tennessee, ir pagaliau Mississippi valstija rytinėje upės pusėje, kurios pietinis galas siekia Meksikos įlanką.

Tad, iki pasimatymo garsiaame St. Louis mieste!

Demono solistai buvo St. Daugėlienė ir Ben. Povilavičius, abu pasistengę savo uždavinius pajauti ir suprasti. Ir Demoną dirigavo pats autorius, parodydamas ryškius chormeisterio sugebėjimus. Nelengvos formos kūrinių Bostono Liet. Mišrus choras dainavo su regimu susikaupimu ir taip gerai, kaip tokiu pobūdžio sambūris gali dainuoti. Abiejų kantatų nelengvas fortepionines partijas rūpestingai atliko Vytenis M. Vasyliūnas. Kantatos Demonos premjerą klausytojai sutiko karštais plojimais -- plojo abiem autoriam Pr. Lambertui ir J. Gaideliui.

Visą šio koncerto programą Bostono Liet. Mišrus Choras gegužės 19 d. pakartos Hartforde, Conn. Po metinio koncerto Bostone, ALT S-gos Namuose, choras turėjo savybės pobūdį, kurin atsilankė nedažnas svetys mūsų mieste poetas kan. Myk. Vaitkus. Iš tarytų sveikinimų ir linkėjimų išskirtini L.E. leidė J. Kapočiaus žodžiai: kad kitą pavasarį Bostono Liet. Mišrus choras būtų dvigubai didesnis, kad abi kantatos būtų pakartotos su simfoniniu orkestru! Tokiam linkėjimui negalima nepritariti: komp. Jul. Gaidelio kantatos, dainuojamos 80 žmonių choro ir palydimos simfoninio orkestro, esu tikras, mus nuo kėdžių pakeltų ir dar didesniu džiaugsmu mūsų širdyse skambėtų.

Metinio koncerto rengimu rūpinosi Mišraus Choro valdyba, kurią sudaro Long, Izbickas-pirm., H. Ginietis - vicepirm., Alb. Rudžindienė - sek., Vyt. Jurgėla, ižd., Vyt. Eikinas-paudos atstovas, Česl. Paliulienė -- ūkio vadovė, Pranas Šimkus, Vyt. Bruzgas -- nariai.

St. S.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Your
Savings EARN

4 1/2%

Anticipated
Rate

• 813 EAST 185TH STREET
• 6235 ST. CLAIR AVENUE
• 25000 EUCLID AVENUE
• 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR
SAVINGS

KELIONĖ PO CHICAGOS PEKLAS...

Laikrodis rodė be penkių minučių dvyliką valandą nakties. Suplėpė sirena ir dvi ilgos įvairių spalvų vėjų eilės pasijudino prie kortelių "išpančiavimo" laikrodžių.

Trys vyrai sėdėjo mašinoje. Pasukome ne į Cicero peklą, o pasižiūrėti į Chicagos vidurmišcio "peklą"...

Šio didmiesčio širdyje yra daug "peklų" ir ši kartą mes pasirinkome jau ne tokią baisią -- vieną naktinį klubą. Nesakysiu jo vardo -- idant nevėsti artimus į pagundą.

Peklinyčia buvo ne tik iš lauko, bet ir iš vidaus skaisčiai apšviesta. Ant scenos šoko velninės, prisidengusios "neįstatymiškas kūno dalis". Žmogėnas su baltu švarkeliu ir juodu "kačiu" pakaklėje, mandagiai linkčiodamas, parodė mums laisvą staliuką. "Kenčiančiųjų" buvo daug. Galima sakyti -- knibždėte knibždėjo...

Albinas Valentinas

Žmogėnas su baltu švarkeliu padavė valgių sąrašą. Mes užsisakėme vakarienę ir prancūziško vyno. Aš įdėmiai žiūrėjau, ar tas žmogėnas subaltu švarkeliu turi nosyje skylutes, ar neturi? Žinau, kad "šitokie" moka pasiversti visokiais poničiais. Juk ir ten žemaitijoje, pas šarkės kalvį Abrinčių vieną gražią dieną atėjo toks juodaplaukis ponaitis su baltu švarkeliu ir pasisūlė už gizelį. Sakėsi esąs iš Prūsijos. Priėmė tada Abrinčius į gizeliauti. Baisiai geras buvo gizelis. Dumps pūtė kaip reikiant, greit pramoko pasagas riesti, o kūjį valdė taip mikliai, kad sudavus tik porą kartų -- žambio nuoragas būdavo gatavas...

Bet vieną dieną Abrinčius įsi-stebėjo, kad gizelis neturi nosy-

je skylių. Kalvis įkaitino seną akėtvirbalį ir, gerai prisitaikęs, šmykšt, išdūrė jam nosyje tas skylutes. Gizelis tik ne savubalsu sušuko ir beregint pavirto smalos krūvele...

Kalvis ant skiedros pakabinęs tą smalą išmetė lauk. Paskui toje vietoje dešimtį metų nebeužgėlė... Ir aš sau galvoju: jeigu tu, žmogeli, neturi nosyje skylių, tai aš tau tuojau jas pradursiu sidabrine šakute. Ir kai pavirsi smalos krūvele, tai ne unija tau nieko nebepagelbės...

Žmogystos, su mėlynais švarkeliais, atspirdami pūtė dūdas, tokias visokias, plonas, ilgas bei storesnes. Kiti pūtė į tokias dūdas, lygiai kaip mano senelio pyptė: ilgu, riestu cibuku. Tik ant pačios pyptės nebuvo vožtuvėlio su aitvaru galvute. Akman, jei kada nors kas čia būtų atvedęs mano senelį iš Būdviets vieniokio...

Tie dūdoriai savo dūdas pūtė su visokiais išraitymais, o pagal tuos išraitimus svietas šoko visai besiraitydamas bei besikraipydamas. Vienas bešokdamas išvirto su visa pana... Gal būtų, kad koja už kojos užkliuvo. Bet atsikėlė ir šoka toliau: saky-tumei, kad niekur nieko ir neįvyko... O kai anuomet Skuode bešokdamas vakaruškose valsčiaus sekretorius netyčia išvirto aslon su visa pana, tai dalykas taip pigiai nesibaigė. Panelei tada suknėlė ant galvos užsivertė, o pagal anų laikų madą, panelei buvo labai nesmagu... Tai kokius metus ne katras niekur nesirodė.

Tie žmogėnai su mėlynais švarkeliais pūtė tas dūdas be atsi-kvėpimo, o svietas kad šoka, kad šoka... O aš galvoju, ar dūdoriai turi nosyje skylutes, ar ne? Žemaitijoje tai velniai vis muzikontais mylėdavo pasiversti. Pikčiai tik visokiomis blėdėmis ir tegyveno. "Nekaltybėje", išleistoje dar Valančiaus laikais, yra aiškiai parašyta, kad velniai yra tal-kininkai ir išmislininkai šokių su dasilytėjimais... O šokiai su dasilytėjimais veda į amžiną prapultį. Todėl visokių vakaruškų reikia bijoti daugiau kaip maro.

O čia visi šoko, lingavo su visokiais išraitymais ir dasilytėjimais. Bet nežiūrint nieko, ir mes nutarėme įsijungti į šių šokių šventę. Juoba, kad netoli sėdėjo trys laisvos velnienės.

-- Katrą vesi šokti? -- paklausė draugai.

-- Aš tai daugiau linkęs prie juodbruvų. Tai tą juodaplaukę vesiu...

Ir mes kibome į twistą. Su visais paraitymais. Tie muzikontai nenustoja groję, aš jau vos beišgaliu, o ta juodaplaukė tik laksto, tik laksto. Aš net niekaip nespėju pažiūrėti, ar ji turi nosyje skylutes, ar neturi...?

Šokiui pasibaigus, vos tik žodį begalime ištarti -- nebėra nė kvapo...

-- Ta juodaplaukė yra numirėlė... -- atgavęs kvapą pratariau draugams. -- Ji iš kapų atėjo į naktinį klubą šokti...

-- Ar tu pabūdaai ... -- išplėtė akis draugai. -- Iš kur žinai tai? Dabar tai gražiausia -- šokti su numirėliais...

-- Laike šokio aš jai netyčia užmyniau ant kojos. Batukas buvo tuščias...

-- Aš tai patikrinsiu... -- pasakė draugas.

Ir kai muzikantai vėl ėmė pūsti dūdas, jis pakilo vesti šokti tą juodaplaukę. O aš jam pasakiau:

-- Tik gerai užmink, pamatysi kad tuščias batukas. Ir patikrink, ar turi nosyje skylutes, nes aš nespėjau...

Jis tik šoka, tik linguoja, o mes žiūtime, kas čia bus? Tik užsyk

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI

Br. Railos: Tamsiausia prieš Aušrą — \$5.00.

Br. Railos: Iš Paskendusio Pasaulio — \$5.00.

Rap. Skipitis — Neprikli. Lietuvą Statant — \$5.00.

F. Neveravičiaus — Blaškomos Liepsnos (2 tomai) po \$2.00.

M. Biržiška — Lietuvių Tautos Kelias II t. — \$3.00.

BETTER LAWNS AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar naskambinkit

12518 Lake Shore Blvd. Cleveland 8, Ohio. Tel. PO 1-5614.

NĖPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsisveikiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

suklykė mergina ir nubėgo. Draugas ateina ir juokiasi:

-- Gyva, gyva, ne numirėlė! Kai treptelėjau ant batuko, ne tik suklykė, dar antausį užglostė man...

Kiti šoko, o kiti žmonės miegojo užsikniaubę ant stalių.

Jau saulutė tekėjo, kai išvažiavome namonink. Tris dienas neturėjau kur dėti nei rankų nei kojų. O juosmenį it ylomis badė. Jau geriau per naktį iškrauti kelis prekinis vagonus krovinio, negu šokti twistą... Tikriausiai, kad velniai yra draugininkai ir išmislininkai šito nelemto šokalo...

Kai aš naktį pabundu savo lovoje -- esu toks laimingas kad lovoje... Ir aš tada galvoju, jog visas svietas miega savo lovoje. Bet pasirodo, kad svietas nėra toks durnas, kad lovoje miegotų...

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

- TELEPHONE -
Cleveland Trust
WHEN MONEY IS A MUST
MA - 1-1660

PHONE ABOUT LOANS
DAY OR NIGHT

The Cleveland Trust Company
72 Convenient, Complete Banks

1963. VII. 7 d.

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ

ŠOKIU ŠVENTĖ

ČIKAGOJE

(International Amphitheatre, 5. Hotelis ir 46th Street)

Bilietai gausiami:

Cicero delikatesų krautuvė, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginiai, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuvė, 4350 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.

Paštu: V. Grėblūnas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainos: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

IŠKIRPTI

SILUVOS ŠVENČIAUSIOS MARIJOS GARBEI
LIETUVIŲ PAMINKLINEI KOPLYČIAI
WASHINGTON, D. C.

Pritardamas pasiryžimui įamžinti šv. Marijos apsiereikimo šiluvoje atminimą ir Lietuvių vardą Nekaltai Pradėtos šv. Marijos šventovėje Washington, siunčiu savo auką \$....., kaip Lietuvių pagarbos šv. Marijai ir vieningumo ženklą.

Rašyti: COMMITTEE FOR THE CHAPEL
OF OUR LADY OF SILVA,
6727 So. California Avenue,
Chicago 29, Ill.

Aukotojo vardas ir pavardė:

Adresas: gatvė:

City

Zone

State

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRENDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Iš LB Clevelando I-os Apylinkės veiklos

Clevelando jaunimas jau pasirošęs JAV ir Kanados ruošiamai liepos 7 d. Liet. Tautinių šokių šventei ir birželio 8 d. šv. Jurgio parapijos salėje pamatysime mažąją tautinių šokių šventės programą. Pamatysime mūsų jaunimo padėtas pastangas ir įdėtą darbą besirušiant tautinių šokių šventei.

Kiekvienas Clevelande gyvenantis lietuvis kviečiamas į šią mažąją taut. šokių šventę atsilankyti ir tuo pačiu paremti mūsų jaunimo pastangas reprezentuoti lietuviškojo šokių meną.

Šokių išpildymo dalyviai — tai mūsų akademinis jaunimas ir liuanistinės vysk. Valančiaus mokyklos mokiniai. Globoja LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba.

Įvykusios 2-sios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės rinktinė, ilgo grojimo plokšteles jau galima užsisakyti. Plokštelėje įgroti Lietuvos Himnas ir 15 šventėje išpildytų dainų. Muzikinę atranką padarė prof. V. Jakubėnas ir muz. A. Šimkus. Plokštelės gamybai panaudota pati geriausia medžiaga. Plokštelės yra dviejų tipų — "Stereo" ir "Monorail". Plokštelių kaina: "Stereo" — \$5.00, "Monorail" — \$4.00.

Plokštelę užsisakiusiems ir užsimokėjusiems iš anksto kaina mažesnė — pirmosios vienu dol. ir antrosios puse dol. Plokštelių išleidimu rūpinasi LB Chicago Apygardos Valdyba ir jas užsisakyti galima pas LB Clevelando I-os Apyl. Valdybos pirm. F. Eidimtą.

Th. Andrica, The Cleveland Press tautybių skyriaus redaktorius, gavęs Dirvos redakcijos laišką, atitaisantį jo klaidas, informuojant apie tautybių spaudą, gegužės 7 d. su fotografu atsilankė Dirvos redakcijoje, kur pasisiekė daugiau informaciją apie lietuvių kultūrinę veiklą ir jos plėtotę.

Jis tik gal pagrįstai nusiskundė lietuvių ignoravimu vietos amerikiečių spaudos. Tuo reikalu mūsų bendrinės organizacijos turėtų pasitarti ir tų kontaktų neįveikti.

Vyt. Raulinaičio "Didmiestis" (aliejus)

J. Garlos nuotrauka

Šv. Jurgio parapijos klebonas kreipėsi į LB Clevelando I-os Apyl. valdybą, prašydamas įsieti parengimų ruošėjus šios parapijos salėje, kad jie įsietų parengime dalyvaujančius, vėlesniu metu parapijos bažnyčios ribose — lauke laikytusi tylos: neįsietų automobilių signalų, nemėtytų stiklų ir netriukšmautų, nes gaunami arti bažnyčios gyvenančių skundai. Prašoma į tai atkreipti dėmesį, nes priešingu atveju bus sumažinama parengimams valandų skaičius.

Akvilinos ir Broniaus Gražulių padėka

Jau 8 metai prabėgo, kaip mudu įsteigėme ir vedėme Baltic Delicatessen krautuvę. Iš pat pirmos dienos ši mūsų krautuvė buvo gausiai visų Clevelando lietuvių lankoma. Krautuvės gyvenime buvo ir sunkesnių momentų, bet klientai pasiliko mums ištikimi.

Per visą šį krautuvės gyvenimo laikotarpį mes stengėmės kuo daugiausia dirbti, kad tik patenkinti savo klientų pageidavimus. Bet tuo pačiu mes pamiršome ir savo asmeninį gyvenimą: per 8 metus esame turėję vos 8 dienas atostogų. Paėjome, kad esame reikalingi ilgesnio poilsio.

Su skaudančia širdimi buvome priversti tą savo

įsteigtą ir rūpestingai puoselėjamą įmonę parduoti. Laimingu sutapimu ta mūsų įmonė perėjo į geras p. S. Astrausko rankas. Linkime jam geros sėkmės!

Visiems mūsų klientams, kurie mus gausiai rėmė, sakome nuoširdžiai ačiū. Jūsų parodytas mums palankumas paliko giliausius įspūdžius mūsų širdyse, kuriuos mūsų gyvenime niekas neįšildys. Tad dar kartą — visiems ačiū.

Akvilina ir Bronius Gražuliai

"Svarbu būti rimtu"

Anglų dramaturgo Oscar Wildes komedija "Svarbu būti rimtu", pastatyta Detroito dramos mėgėjų sambūrio, pirmą kartą bus matoma Clevelando lietuvių scenoje.

Šioje trijų veiksmų komedijoje vaidina: Vincas Žebertavičius, Algis Gladkauskas, Algis Pesys, Irena Laurinavičienė, Giedrė Šileikaitė, Zita Sukauskaitė, Bronė Gaivelienė ir Rimas Sukauskas.

Režisuoja akt. Z. Mikšienė-Arlauskaitė, rež. padėjėjas — Stepas Iljesevičius.

Tiek režisierė, tiek aktoriai yra jau nekartą gastroliavę savo veikalais Clevelande ir visada palikę geriausių įspūdžių. Ir šį kartą su "Svarbu būti rimtu" komedija žiūrovų neapvils.

Komedija statoma gegužės 18 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. šv. Jurgio parapijos salėje.

Po vaidinimo šokiai, grojant Wendell orkestrui, ir vaišės prie atskirų stalukų.

Bilietai jau gaunami pas V. Palūną, tel. KE 1-9648, Lietuvių Prekybos namuose.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

VYTAUTO RAULINAČIO SKULPTŪROS IR TAPYBOS DARBŲ PARODA

Gegužės 11-17 dienomis,
Čiurlionio ansamblio namuose,
10908 Magnolia Dr.

Iškilingas parodos atidarymas

ši šeštadienį, gegužės 11 d. 7 val. vak.

Parodos lankymas — Pirmad. iki penktad. 4:30-9 v. v. Šeštad. ir sekmad. 2-8 v. v.

Rengia Korp! Neo-Lithuania Clevelande

se, ši sekmadienį Spaudos kioske ir pas Lietuvių Fronto bičiulius, šio vakaro rengėjus.

Visi kviečiami ir laukiami!

LFB Clevelando Sambūris

Korp! Neo-Lithuania Clevelande maloniai kviečia lietuvių visuomenę dalyvauti Vytauto Raulinaičio skulptūros ir tapybos darbų parodos iškilmingame atidaryme, kuris įvyks šeštadienį, gegužės 11 d., 7 val. vak., Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr.

Mūsų inžinieriai galėtų pasisakyti

Šiuo metu Ohio Senate vyksta kova dėl įstatymo, varžančio elektros kompanijoms miestų ir miestelių ribose praveisti naujus aukšto voltažo laidus, naudojant stulpus. Kai kurios miestų vadovybės savo potvarkiais reikalauja laidus praveisti žemėje įkastuose vamzdžiuose.

Ši problema yra "karšta" ne vienoje JAV vietovėje. Laidais ir stulpais perkrauti ir sukryžiuoti miestai, audrų metu besiblašką laidų kamuoliai, elektros kibirkštys sužeisti žmonės, uždegti automobiliai, priverstė mažesnių vietovių administraciją reikalauti, kad didžiųjų bendrovių pravedami laidai būtų įkasami po žeme.

Bendrovės su tais potvarkiais kovoja ir reikalauja įstatymo pakeitimo, kuris nevaržytų joms pačioms nustatyti būdus, tinkamus laidams tiesti.

Bendrovės savo žygius motyvuoja tuo, kad bet koks jų darbas yra apmokamas vartotojų, todėl pigesnės priemonės turėtų ir vartotojams būti priimtinesnės. Bėda tik ta, kad tuos darbus vykdančios bendrovės neatsiklausia. Kaip tik vietovių vadovybės ir jų nutarimai tuo klausimu daugiau reflektuoja vartotojų nuotakas.

Lietuvos laikinoji sostinė Kaunas sugebėjo visus elektros laidus paslėpti po žeme ir griozdiškąjį stulpų buvo išnykę iš akiračio. Čia gi aukšto voltažo vielos eina per mūsų galvas mūsų pačių kiemuose.

Suprantama, kad didmiesčiuose pertvarkyti elektros laidus kainuotų milžiniškas sumas. Bet žiūrint, pvz., į Illuminating Company ekspansijos planus ir jiems skirtas lėšas, neatrodo, kad prie gerų norų, tai būtų neįmanoma.

Bet šiuo metu sprendimo, kad ir tik mažesni miestai, laukia iš Ohio Senato.

GERI NAMAI

6 kamb. vienos šeimos į šiaurę nuo Lake Shore Blvd., didelis namas, pilnas rūšys, 2 garažai.

5 kambarių netoli E. 185, tik 20 metų senumo, geras nedideliai šeimai.

Plytinis, 4 metų senumo, 4 miegamieji, 2 pilnos vonios, padalintas rūšys, 2 garažai.

Mažesnis, tik 2 miegamieji, viskas viename aukšte, arti E. 185 gt., geras.

2 šeimų labai gerame stovyje — plytinis.

2 šeimų nedidelis, beveik naujas, netoli Euclid gatvės, garažai, gražiai įrengtas rūšys.

Naujas Wickliffe, 3 miegamieji, prašo tik \$18,500.

Trijų miegamųjų Euclide prie E. 185 gt., labai švarus.

Krautuvė ir namas prie E. 185 gt., nebrangus, galima viršų gyventi, o apačioje prekiauti.

Netoli Twist-Drill Co., 4 šeimų plytinis ir 2 šeimų nedidelis ant vieno sklypo, prašo tik \$23,000, \$300 pajamų į mėnesį.

Turime du apleistus namus prie Naujos parapijos. Norintieji dirbti ir turintieji jėgų galėtų pirkti.

Norintieji pirkti, parduoti, ar mainyti, prašome susitarti ar paskambinti į

EAST SHORE REALTY United Multiple Listing Service

Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
Res. KE 1-2190

Parduodamas namas

6 kambarių ranch, pilno dydžio rūšys, 50x200. Kaina — \$21,500.
Tele. 531-8175. (54-56)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED
TO \$10,000.00

4 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Gegužės 1 d. lojalumo parade Clevelande iš lietuvių organizacijų dalyvavo tik vieni budžiai su trimis automobiliais, veždami antikomunistinius plakatus, reikalaujant griežtesnės politikos prieš komunistą. Nuotraukoje vienas budžių automobilių su antikomunistiniu plakatu.

DIRVA

Nr. 55

1963 m. gegužės 10 d.

KAS IR KUR?

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas, grįždamas iš Chicagoje vykusių Rygiškių Jono gimnazijos šimtmečio minėjimo iškilnių, buvo sustojęs Clevelande, kur tarėsi ALTS ruošiamo Seimo ir Vilties Draugijos susirinkimo reikalais. Ta proga jis susipažino su vykdomais darbais Vilties leidykloje, pasiiformavo apie Vilties draugijos ir leidyklos dabartinę padėtį.

Lankymosi proga V. Abraitis turėjo progos pasimatyti su senu mokyklos suola draugu Dr. J. Skrinska ir porą valandų praleisti jo šeimos tarpe, lydint Dr. V. Ramanauskui, Vilties d-jos pirm., su šeima.

• Dr. Jonas Balys, iš Washingtono ir dr. Vaclovas Paprockas, iš New Yorko bus pagrindiniai kalbėtojai ALT S-gos Seime, St. Louis, Mo. tema: Diskusijos dėl bendradarbiavimo su kraštu.

NEOLITHUANŲ STOVYKLA

Korp. Neo-Lithuania Vyr. Valdyba primena visiems neolithuanams, kad vasaros stovykla įvyks nuo rugpiučio 24 d. iki rugsėjo 2 d. Linkų vasarvietėje Christiana Lodge, Edwardsburg, Michigan.

Ten pat įvyks ir korporacijos suvažiavimas rugpiučio 31 ir rugsėjo 1 dienomis.

Artėjant vasarai visi korporantai prašomi taip suplanuoti savo atostogas bei vasaros darbus, kad galėtų dalyvauti stovykloje ir suvažiavime.

• Juozas Česonis, ALT S-gos Philadelphijos skyriaus pirmininkas, jau antra savaitė sunkiai serga.

• Dail. Adomo Galdiko kūrinių paroda atidaryta š. mėn. 4 d. Philadelphijoje, Pa. Ch. Cheleden Lietuvių Banko patalpose ir tęsis visą savaitę.

Parodoje, kurią suruošė Philadelphia Lietuvių Bendruomenė, yra išstatyta 40 A. Galdiko kūrinių.

Naujosios Zelandijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Jonas Pečiulaitis su šeima: žmona Hortenzija, duktė Dalia (neseniai susituokusi su Procuta ir dabar atvykusi į JAV) ir sūnus Jurgis, savo sodelyje Aucklande.

MODESTAI PLECHAVIČIŪTEI

mirus, šeimos nariams, giminėms ir artimiesiems

nuoširdžią užuojautą reiškia

Liucija Kemežienė ir
J. ir N. Chernetzky

A. A.

JUZEFAI STAŠKEVIČIENEI

mirus, dukterims JANINAI, IRENAI ir sūnams VLADUI ir VYTAUTUI reiškiamo užuojautą ir drauge liūdime

Dr. V. Puškorius šeima

Poniai

IRENAI MAŠIOTIENEI,

netekus motinos, reiškia užuojautą

Čiurlioniai ir
Liūdžiuvienė

CHICAGOS LIETUVIŲ MOTERŲ klubas kasmet Chicagoje rengia gintaro balių, kuriame pristato lietuvių visuomenei savo dukras. Šiemet toks balius įvyks birželio 23 d. South Shore Country klubo patalpose. Čia matome debutantes, susirinkusias Marijos Rudienės rezidencijoje susipažinimui ir pasitarimui. Pirmoje eilėje iš kairės: Zita Šimutytė, Margarita Rudytė ir Miriam Pilipauskaitė. Antroje eilėje yra Sharon Lee Remeikytė, Teresė Prunskytė ir Diane Ošinskaitė.

V. Noreikos nuotrauka

• Dr. Marija Gimbutienė, Harvardo Universiteto lektorė, gegužės 12 d. Bostono Universiteto tautinio meno centro komiteto kviečiama, 855 Commonwealth Ave., Dailiojo - ir Pritaikomojo Meno Mokyklos patalpose, skaitys paskaitą apie Lietuvos tautinės kultūros pagrindus. Paskaita bus papildyta lietuviškų tautinių šokių ir dainų programa.

• Philadelphijos Lietuvių Moterų Atstovybės Klubas, vadovaujamas buv. Lietuvos operos solistės Juzės Augaitytės, suruošė kultūrinę popietę, kuri įvyko gegužės 4 d., Lietuvių Banko salėje.

LNF pirmininkė E. Čekienė, iš New Yorko, skaitys paskaitą "Lietuvė moteris spaudos ir Lietuvos laisvinimo darbe". Po paskaitos įvyko vaisės. Svečių atsilankė apie 80.

Pažymėtina, kad šio banko savininkai p. Cheledenai gražiai įrengtas patalpas mielai leidžia naudoti įvairiems lietuviškiems reikalams, patys aktyviai dalyvaudami.

• Rita Kavolienė su tapybos ir grafikos darbais dalyvauja keturiasdešimtyje penktojo metinėje Toledo meno parodoje, Toledo meno muziejuje nuo gegužės 5 iki 26 d.

• Dr. Antanas Milaknis, siūsdamas Lietuvos Paviljono paramai \$50.00 čekį, rašo: "Vienokiu ar kitokiu būdu, kiekvienas Lietuvos vardo garsinimas reikalauja ne tik ryžto, bet ir medžiaginės paramos, todėl pritariu ir raginu, kiek kas gali, remkime lietuviškus reikalus".

• Lietuvių Fondas gavo stambesnių įnašų iš Antano ir Jadvygos Skudžinskių, Dorchester, Mass. \$500.00, iš Stasio Grižės-Jurgelevičiaus, Dorchester, Mass. \$200.00 ir iš LB Clevelando Pirmosios apylinkės \$500.

• Vytautas Kavolis skaitys paskaitą apie "Meninio stiliaus politinius kontekstus" Ohio Valley Sociological Society metiniame suvažiavime gegužės 3 d.

• Juozas Staričenka, Providence lietuvių skautų draugovės draugininkas, už sugebėjimą vadovauti ir atsidavimą skautiškoms pareigoms, apdovanotas vėliavos žymeniu.

• Gražina Krivickienė Valstybės Departament o natvartinta Eltos atstove ir bus kviečiama į visas Valst. Departamento spaudos konferencijas.

• Lietuvių Fondo nauji pilnateisiai nariai, įnešę fondo sąskaiton po šimtą dolerių: J. ir M. Rūbai, Cicero, Ill., Zigmąs Jankauskas, Philadelphia, Pa., Juozas Jarašiūnas, Darby, Pa., Dr. Juozas Puzinas, Philadelphia, Pa., Petras, Janina ir Danutė Kutkai, St. Charles, Ill., Vincas Grėbliūnas, Chicago, Ill., Justinas ir

Antanina Guntuliai, Hartford, Conn. ir LB Rooselando Apylinkė, Chicago, Ill.

• Dr. Kazys C. Bobelis, gyvenantis 425 No. Liberty St., Rout 25, Elgin, Ill., įnešė Lietuvių Fondo sąskaiton tūkstantį dolerių. Tai jauno lietuvių daktaro graži auka. Dr. K. C. Bobelis yra inkstų ir šlapimo takų chirurgas, turi plačią praktiką ir aukštai vertinamą specialisto vardą lietuvių ir kitų tautybių žmonėse.

• Lietuvos Paviljonui Chicago Tarptautinėje Prekybos Parodoje (birželio 19 d. iki liepos 7 d., McCormick Place), aukų gauta: Dr. A. Milaknis — \$50, Dr. B. Leparskis — \$100, G. Borchert — \$5, Dr. R. Giniotis — \$25.

Aukų čekiai išrašomi Lithuanian Pavilion, siunčiami Lietuvos Generaliniam Konsulatui, 6147 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

Bostone mirė dr. Juozas Leimonas

Gegužės 4 d. anksti rytą, širdies priepuolio ištiktas, Bostone mirė plačiai žinomas visuomenininkas dr. Juozas Leimonas, giliam nusiminime palikęs žmoną Stasę ir du sūnus.

Dr. Juozas Leimonas gimė 1900 m. Sūduvos krašte. Aukštesnįjį mokslą pradėjo eiti Rusijoje. Kurį laiką studijavo Lietuvos Universitete, o ekonomijos daktaro laipsnį gavo Friburgo universitete, Šveicarijoje. Dr. J. Leimonas buvo Lietuvos kariuomenės kūrėjas - savanoris.

Mokslus baigęs ir grįžęs į Lietuvą, dr. J. Leimonas įsijungė į valstybės atstatymo ir visuomeninį darbą. Daug dirbo ateitininkų ir krikščionių demokratų tarpe. Nuo 1928 m. iki bolševikų okupacijos buvo Pavasario federacijos vyr. vadas. 1938 m. Valst. prezidentas už nuopelnus Lietuvai dr. J. Leimoną apdovanojo D.L.K. Gedimino ordenu. Bolševikai velionį buvo suėmę ir uždarę į kalėjimą.

1944 m. su šeima pasitraukęs į tremtį, vėliau įsikūręs Bostone, dr. J. Leimonas buvo veiklus liet. visuomenės žmogus, neiškrypstantis iš savo ideologijos kelio. Jis buvo giliios kultūros, tolerantus, bičiuliškas ir jautrus vyras. Į lietuvių tautos ateitį visada žvelgė su optimizmu, buvo geras kalbėtojas ir publicistas.

Netikėta ir staigi dr. J. Leimono mirtis sukrėtė visą Bostono liet. visuomenę. Jis palaidotas Nauj. Kalvarijos kapinėse gegužės 7 d. -- pačiame pavasarį, pačiame gėlių žydėjime, kada, rodos, reikėtų tik gyventi ir gyvenimu džiaugtis...

St. S.

KAZIMIERO JUREVIČIAUS ĮPĖDINIŲ DĖMESIUI

1961 m. rugpiučio mėn. mirė Kazimieras Jurevičius, kilęs iš Truskavos parapijos, Kedainių apskr., kuris savo palikimą užrašė Lietuvoje gyvenantiems broliui ir seserų vaikams: Petriui, Juozui, Vincui, Solomonui, Simonui, Nikodemui Jurevičiams, Onai Jurevičiūtei-Railienei, Petrusiui, Elziutei, Vincui, Elzbietai ir Barborai Jurevičiūtėms. Įpėdiniai arba žinantiesi jų adresus prašomi tuojau atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 84nd Street
New York 24, N.Y.

AUKOS DIRVAI

P. Rūkas, Chicago 4.00
K. Barauskas, Cleveland ... 4.00
E. Bludnikas, Brocton..... 5.00
V. Karalius, Baltimore 2.00
A. Lapinas, Chomedey 2.00
Dr. V. Tauras, Chicago ... 4.00
J. Černius, Flint 2.00
P. Šalpuskas, Flushing 5.00
Dr. R. Giniotis, Waukegan 5.00
P. Dirda, Chicago 5.00
J. Kalnietis, Baltimore 4.00
Dr. S. Petrauskas, Elizabeth 4.00
Dr. S. Paulauskis, Greenview 2.00
Dr. Ed. Jansonas, Boston..... 5.00

S. Velbasio baleto studija gegužės 12 d. 4 val. p.p. Jaunimo Centre Chicagoje rengia metinį koncertą, kurio metu bus pastatytas pirmą kartą baletas "Čigonai" pagal Verdi muziką. Dekoracijos ir kostiumams e-kizus parengė dail. P. Kaupas. Be to, bus parodytas baletas "Mergaitės sapnas", kuriam muziką parašė A. Kalvaitis. Velbasio baleto studija be savo tradicinių koncertų daug kartų pasirodo ir įvairių organizacijų parengimuose. Nuotraukoje studijos mokinės viename pastirodyme.